

Date : 11/28/2013 10:14:08 AM

From : "Gali Miyara"

To : "Eli Abarbanel" , "Orit Sone" , "Ronit Amiel" , "Orly Ben-Ari"

Cc : "Moshe Martziano" , "Orna Forgash" , "Anat Hulata"

Subject : FW: שיאחי נ' מ"י - אישור להוצאת הודעת צד ג' כנגד סגנור בהליך הפלילי

Attachment : [שיאחי כתב הגנה.pdf](#); [שיאחי-כתב תביעה.doc](#);

שלום לכולם

במצורף למייל זה, אנא ראו את הפניה שהוכנה על ידי ענת חולתא. מדובר בהתלבטות שלנו באם להגיש הודעה לצד שלישי כנגד סניגור שייצג נאשם שזוכה ועתה תובע את הפרקליטות. זאת, מעבר להעלאת הטענות בכתב ההגנה. בפנייה מפורטים הנימוקים בעד ונגד. עד כה לא נקטנו בהליך דומה. עם זאת, יכול וראיה כוללת של ההליך הפלילי המתנהל מצדיקה הגשת הודעה כזו.

ראשוניותו של ההליך מצדיקה התייעצות .

נעיר כי בכל מקרה, על פי כללי האתיקה, טרם הגשת ההודעה, עלינו להודיע לסניגור על כוונתנו לעשות כן.

נודה להתייחסותכם,

גלי

גלי בהרב-מיארה | פרקליטת מחוז תל-אביב (אזרחי)

רחוב הנרייטה סולד 1 | ת.ד. 33475 | תל אביב 64924
טל: 03-6970019/37 | פקס: 03-6094204

=====

גלי שלום,

בהמשך לשיחתנו רצ"ב פנייה, בעניין דחוף הנוגע לניהול תיק אזרחי, אך הוא בעל השלכה גם לתחום הפלילי.

השאלה העומדת על הפרק היא הגשת הודעת צד ג' נגד סניגור בהליך הפלילי, במסגרת תביעת נזיקין שהגיש הנאשם (שזוכה) נגד המשטרה והפרקליטות (פמ"מ), וכן נגד המתלוננת באופן אישי.

הטענות כלפי המדינה הן להתרשלות ולמחדלים חמורים בשלב החקירה, ההחלטה על העמדה לדין וניהול המשפט באופן שאפשרו למתלוננת לפגוע בתובע על ידי עלילת שווא שרקמה נגדו.

יודגש כבר בראשית הדברים, כי עמדתנו המקצועית היא שלא היתה התרשלות בפעולת הרשויות וכי מדובר בזיכוי מחמת הספק, שנבע מהתרשמות בית המשפט מן העדים ושקלול מכלול הראיות באופן שהביא להעדפת גרסת התובע, ומבלי שנמתחה ביקורת כלשהי על התנהלות המדינה.

התובע הועמד לדין בגין עבירות מין שביצע לטענת המתלוננת, בת דודתו, בעת שהיתה קטינה בת כ-13 והוא היה בגיר בן כ-21. התלונה הוגשה למשטרה בשיהוי של מספר שנים ולאחר שהפרשה 'התפוצצה' במסגרת המשפחתית עקב סכסוך בין המתלוננת לתובע. התקיימה חקירת משטרה שבסופה הוחלט להגיש כתב אישום לאור קיומן של ראיות לכאורה, אף שהיה ברור שבתיק קשיים המאפיינים פעמים רבות תיקים מסוג זה. יצוין, שבמסגרת החקירה נערכה בדיקת פוליגרף ולפיה המתלוננת דוברת אמת והתובע דובר שקר.

התובע היה עצור מספר ימים לצרכי חקירה ולאחר מכן שהה במעצר בית למשך תקופת המשפט (כ 20 חודש).

כאמור, בתום ניהול ההוכחות זוכה התובע פה אחד, מחמת הספק. בבסיס הזיכוי התרשמות בית המשפט מהעדים תוך קבלת טענות ההגנה, כי למתלוננת היה מניע בהגשת תלונת שווא נגד התובע, כי לא ניתן הסבר מספק לכבישת התלונה על ידה עד למועד בו פנתה למשטרה, וכי אמינותה הכללית מוטלת בספק. בפסק הדין לא הושמעה ביקורת כלשהי על התנהלות המשטרה או הפרקליטות בתיק זה.

בקשה שהגיש הסיניגור לפיצויים לפי סעיף 80 לחוק העונשין נמחקה על ידו בעקבות הערות בית המשפט. בקשה זו לפיצויים כוללת טענות דומות, אם לא זהות, לאלה שבכתב התביעה.

כאמור, עמדת המדינה היא, שלא נפל פגם המצדיק הטלת חבות בנזיקין על המדינה. אנו סבורים שתביעות מעין אלה שבבסיסן עומד זיכוי מחמת הספק של נאשם, ללא שנמתחה ביקורת כלשהי על ההתנהלות ואין כל טענה כי הוסתר דבר מה מבית המשפט, אינן ראויות להתברר, כעניין שבמדיניות שיפוטית הגם שאין טענת סף פורמאלית אותה ניתן להעלות. למרות זאת, אנו מוצפים בתביעות מעין אלה ועל כן השאלה העומדת לפתחנו איננה רק מהי דרך ההתגוננות הראויה בתיק הספציפי, אלא גם ההתבוננות המערכתית בהתמודדות המדינה עם גל התביעות.

במקרה הספציפי הזה, תמצית טענתנו כלפי הסיניגור היא, שנמנע מלהעלות טענות משמעותיות ורלוונטיות במהלך התיק הפלילי באופן שאינו עולה בקנה אחד עם הטענות בכתב התביעה ולכן ככל שהמדינה תימצא רשלנית, הרי שהסיניגור הוא שגרם לנזקי התובע. כך, למשל, הסיניגור הסכים לקיומן של ראיות לכאורה בשלב המעצר וכעת התובע טוען שלא היו ראיות מספיקות לאישום; הסיניגור נמנע מהגשת עררים בפני שופט המעצרים על תנאי השחרור וכעת התובע טוען להתעמרות לא עניינית של התביעה כלפיו בנושא זה; הסיניגור נמנע מהגשת בקשות לעיון חוזר בטענת כרסום בראיות וכעת התובע טוען כי היה על המדינה לחזור בה מכתב האישום במהלך ההוכחות; הסיניגור נמנע מהעלאת טענת 'אין להשיב לאשמה' וכעת התובע טוען שהיה על המדינה לחזור בה מכתב האישום לאחר עדות המתלוננת; הסיניגור ויתר על חקירתם של שוטרים מסויימים שכעת נטען כי הם התרשלו כלפי התובע בחקירה; הסיניגור ביקש למחוק את בקשתו לפי סעיף 80 לאור הערות בית המשפט וכעת התובע טוען כי הוא זכאי לפיצוי בגין אותן עילות.

ברורה לנו הרגישות הרבה שיש בנקיטה בהליך זה. עיקרי הספקות מפורטים להלן, יחד עם השיקולים שכנגד על מנת שניתן יהיה לקבל הכרעה מושכלת האם נכון לאמץ דרך פעולה זו בתיק זה ובתיקים מתאימים אחרים:

א. הגשת הודעת צד ג' נגד סיניגור הופכת את התביעה לעניין אישי ושמה זרקור על התנהלות אישית, ולא רק מערכתית.

אל מול טענה זו עומדת העובדה, שגם מבחינת עובדי הציבור שפעלו מטעם רשויות האכיפה הנתבעות מדובר בעניין אישי, גם אם הם אינם נתבעים אישית ואפילו אם שמם אינו מוזכר במפורש בתביעה. עובדי ציבור אלה - הן שוטרים והן פרקליטים - נתקפים בגין התנהלותם ואף בגין יושרתם המקצועית והאישית. הם יאלצו להגיש תצהירים מטעמם וגם להעיד בבית המשפט והם חשופים לקביעת ממצאים בפסק הדין באופן שעלול להסב גם להם נזקים באופן אישי. כך, לדוגמא, בתיק זה נטען ספציפית כלפי הקצין שניהל את החקירה שהיה בלתי כשיר לנהל את החקירה ובלתי מנוסה ושהוא הולך שולל על ידי המתלוננת באופן שגרם לו לנהל חקירה חד צדדית. כלפי הפרקליטה שניהלה את התיק בבית המשפט נטען כי מרגע שהתובע עמד על חפותו וסירב לסיים את התיק בהסדר טיעון החלה התעמרות בו והקשחה לא עניינית של עמדתה בבקשות הנוגעות לחלופת המעצר.

ככל שהגשת הודעת צד ג' נגד הסיניגור תסייע להמחיש לבית המשפט את מלוא המשמעות של ניהול התביעה ותחייב אותו להתבונן באופן מאוזן בהתנהלותם של כל הצדדים בהליך באופן שכולם יהיו חשופים לסיכונים דומים, ייתכן שיהיה בכך להביא הן לצמצום התופעה של הגשת תביעות אלה, הן לניהול מאוזן יותר של ההליך והן לטיוב ההגנה הניתנת למערכת ולעובדי הציבור בתביעות מעין אלה (ובסופו של דבר גם לחיסכון כספי). כיום המצב הוא, שבתו המשפט קשובים לתביעות פיצוי-זיכוי מעין אלה כשלנגד עיניהם התובע הבודד שנגרמו לו נזקים אל מול מערכת חסרת פנים ושמות המהווה 'כיס עמוק'. לבתי המשפט 'קל' לאתר בכל התנהלות מערכתית פרט כזה או אחר בו ניתן 'להיתלות' ולפתוח פתח להטלת חיוב על המדינה, או להפעלת לחץ לסיום התיק בפשרה. חשוב להזכיר את הידוע לכולנו, כי אין חקירות משטרה "מושלמות" ואין ניהול "מושלם" של הליך פלילי והשאלה האם התנהלות כלשהי עולה כדי לרשלנות היא פעמים רבות שאלה של מידה הנתונה גם להתרשמות הסובייקטיבית של בית המשפט, הבוחן את הפרשה בדיעבד, ובחוכמה שלאחר מעשה.

לעתים מצויה המדינה במצב בו היא מסכימה להתפשר בתיק מתוך מניע עיקרי (ומוצדק) להגן על שמם הטוב של העובדים ולהמנע מלהעמידם בסיכון לקביעות אישיות בפסק הדין. מבחינה זו אנו

מציעים, כי מדובר בטקטיקה ראויה ואולי אף צו השעה. מעבר לכך, אנו מציעים כי הליך כזה יקדם את יעדיה של הפרקליטות לפתח דרכי פעולה אקטיביים, ולא רק מתגוננים אגב הטיפול בתיקים.

ב. מדובר בחשיפה של עמית למקצוע לסיכון ועצם הגשת ההליך כרוכה באי נעימות ובנטל כספי. כמו כן הדבר עלול להתפרש כחציית גבולות ושינוי כללי המשחק בהתנהלות המדינה אל מול ציבור עורכי הדין.

טענה זו היא אכן כבדת משקל ואנו סבורים כי יש לבחון את המשקל שיש לתת לה אל מול חובת הפרקליטות האזרחית לספק הגנה מיטבית למדינה ולעובדי הציבור ואל מול הצורך בגיבוש דרכי פעולה אפקטיביות להתמודדות עם גל התביעות. בנוסף, חשוב לציין, כי לעתים קרובות ידוע לנו שהסנגורים הפליליים עצמם עומדים ברקע או אף בחזית התביעות האזרחיות ואנו מתוודעים לתופעה גוברת והולכת של שיתופי פעולה בין עורכי דין לצרכים אלה (אך יודגש, כי לא ידוע שזה המצב במקרה ספציפי זה).

ג. הגשת ההליך נגד הסניגור מציבה אותו במצב שבו על מנת להתגונן עליו לטעון טענות הנוגדות את האינטרסים של לקוחו-לשעבר (כמו למשל לטעון שאכן היו ראיות לכאורה ולכן לא נקט הליך; שההחלטות השיפוטיות בעניין תנאי שחרורו היו סבירות ולא לא הוגש עליהן ערר וכיוצא). אין ספק שזו מטרתה העיקרית של הגשת הודעת צד ג' במקרה כזה ובעצם עובדה זו טמון הפוטנציאל שבסיוע להגנת המדינה. מבלי להמעיט בערכה של הטענה אנו מציעים את העמדה העקרונית, שאין לאפשר לתובע להעלות טענות שאינן מתיישבות עם האופן בו נוהל ההליך הפלילי בעניינו מבלי שיצטרך 'לשלם את המחיר' על כך ותוך הסתמכות על כך, שלא הוא ולא סניגורו יאלצו לשאת במלוא המשמעויות של ההתנהלות, אלא רק נציגי המדינה יאלצו להתגונן ולהצטדק ורק עליהם תוטל האחריות על האופן בו נוהל ההליך.

ד. שימוש בהליך זה מקום בו עמדתה הבסיסית של המדינה היא שלא היתה התרשלות שלה. בנוסף לכל הנתען לעיל אנו מציעים, כי הדבר מתיישב עם מהותה של הודעת צד ג' (להבדיל מצירוף נתבעים): האחריות הנתענת של הסניגור הינה פועל יוצא של ייחוס האחריות למדינה, מקום בו העמדה הבסיסית היא שאין אחריות מדינה כלל. המדינה אינה טוענת לאחריות עצמאית של הסניגור שכן עמדתה הבסיסית היא שעל התביעה להידחות מכל וכל. מבחינה זו מדובר במעין טענה 'חלופית' המצויה בבסיס הרציונאל של ההליך. כך לצורך ההמחשה, אם עמדת המדינה היא שהיו ראיות לכאורה כנגד התובע בשלב הגשת כתב האישום ממילא לא ניתן לטעון כי היתה חובה עצמאית על הסניגור לטעון אחרת. אך ככל שיימצא על ידי בית המשפט שלא היו די ראיות להגשת כתב אישום ועל כן המדינה התרשלה בעשותה כן, ממילא הדבר מצמיח מבחינה משפטית גם חובה של הסניגור להעלות את הטענה במועד המתאים בהליך הפלילי.

ה. קיים חשש, שנקיטה בהליך נגד סניגור בתביעות מעין אלה ישפיע על אופן ניהול ההליכים הפליליים ויוביל לריבוי הליכים ולהעלאת טענות סרק בשלב זה שלא מתוך שיקולים ענייניים הנובעים מצרכי ההליך הפלילי אלא מתוך שיקולים אישיים של הסניגור שלא להתבע בעתיד בניזקין. קשה לאמוד מראש מה עלולות להיות ההשלכות על ההליך הפלילי של אימוץ טקטיקה זו על ידי המדינה בתביעות אזרחיות. אל מול האפשרות כי הדבר ישפיע לרעה על ההליכים הפליליים קיימת גם האפשרות כי הדבר ישפיע לטובה על האופן בו סניגורים בוחרים לנהל את ההליך הפלילי ובעיקר על הקלות שבה מוגשות תביעות מעין אלה לבתי המשפט האזרחיים. בנוסף, אין להתעלם גם מן החשש, שבאותה מידה ריבוי התביעות נגד רשויות האכיפה ועימן גם חשיפת נציגי הרשויות לטענות מטענות שונות, יחלחל וישפיע אף הוא על אופן התנהלות הרשויות בהליכים הפליליים. בכתבי ההגנה של המדינה חוזרת ומופיעה הטענה, כי קבלת התביעה עלולה לרפות את ידי רשויות האכיפה ולהשפיע לרעה על התנהלותם המקצועית - ואין מדובר בסיסמה ריקה.

ו. קיים חשש, כי העלאת טענות אישיות נגד הסניגור תשיג תוצאה הפוכה מהמצופה והיא אף תלבה העלאת טענות אישיות נגדיות, וביתר שאת, נגד עובדי רשויות האכיפה. אין ספק כי בכל מקרה בו המדינה בוחרת לפעול ביתר אקטיביות, ואולי אף ביתר אגרסיביות, תוצאה אפשרית היא הסלמה גם של התנהלות הצד שכנגד. 'מנגנון' זה מוכר היטב לכל העוסקים באכיפת החוק ולכן יש לשקול בכל מקרה ומקרה את הסיכונים והסיכויים ולבחור רק באותם מקרים מתאימים בהם התועלת הצפויה רבה מן הנזקים הצפויים. כמובן שכחלק מהחשיבה המדוקדקת שיש לעשות בכל מקרה ומקרה נדרש גם שיתופם של עובדי הציבור הפרסונאליים שעבודתם נתקפת בתביעה וברור מוקדם של הערכתם לגבי הטענות האישיות העלולות להתעורר במסגרת ההליך.

יודגש, כי בכל מקרה וללא קשר לשאלת הגשת הודעת צד ג', מועלות מלוא הטענות בכתב ההגנה ולרבות טענות המייחסות לתובע עצמו את מכלול ההתנהלות בתיק הפלילי, על כל המשתמע מכך.

בשלב זה, תוגש יחד עם כתב ההגנה בקשה להארכת מועד להגשת הודעת צד ג' תוך ציון כי המדינה **שוקלת** צעד זה.

בכל מקרה, בהתאם לסעיף 31 לכללי האתיקה ברור, שבטרם הגשת הליך נגד הסניגור, יש לפנות אליו ו"לנסות וליישב את הסכסוך בדרכי שלום".

נוכח מכלול הנסיבות - הקונקרטיות והכלליות - כפי שפורטו לעיל, אנחנו מבקשים להתייעץ בשאלת הגשת הודעת צד ג' נגד הסניגור במסגרת התביעה האזרחית שהגיש התובע.

ענת חולתא

סגנית בכירה

לפרקליטת מחוז תל-אביב (אזרחי)

050-6117096 03-6970100

Date : 11/28/2013 4:07:25 PM

From : "Orly Ben-Ari"

To : "Gali Miyara" , "Eli Abarbanel" , "Orit Sone" , "Ronit Amiel"

Cc : "Moshe Martziano" , "Orna Forgash" , "Anat Hulata"

Subject : RE: שיאחי נ' מ"י - אישור להוצאת הודעת צד ג' כנגד סנגור בהליך הפלילי

1. הרעיון אותו מעלה ענת והוא להפנות הודעה צד ג' כנגד הסניגור שניהל את ההליך הפלילי, נראה לי, בנסיבות ההולמות, נכון. תביעות אלה עמן הפרקליטות האזרחית נאלצת להתמודד, פעמים רבות אינן מוצדקות והן משמשות אך כלי מיקוח וניגוח. המדינה אמנם עד כה נהגה לרוב להיות דפנסיבית והבליגה פעמים רבות מקום בו מוטחות לעברה מיני האשמות שונות ומשונות, אך ייתכן שבשלה השעה שוב, בנסיבות המתאימות, לבחור ב"קו התקפי".
 2. ענת הטיבה לפרוש את כל השיקולים הנכבדים התומכים בהתמודדות התקדימית המוצעת בהתנהלות המדינה ביחס לתביעות פיצוי-זיכוי מעין אלה. אך לצד אלה נכון לשקול גם את השיקולים מנגד, המפורטים אף הם ע"י ענת, המחייבים, לעניות דעתי, שימוש בכלי זה רק במקרים חריגים, מקום שלצד השיקולים הטקטיים, ישנן עילות לכאורה המצדיקות כי המדינה תפנה "אצבע מאשימה" כלפי הסניגור והאופן המוטעה לכאורה (ובעיקר הרשלני לכאורה) בו בחר הסניגור לפעול.
 3. למיטב הבנתי, נקודת המוצא, בתיק דנן, היא שהודעה צד ג' אינה אלא כל/אמצעי דרכו אנו נמחיש לבית המשפט את הנאמר באופן ממצה ובהיר בכתב ההגנה, כי לא היתה התרשלות בהתנהלות גורמי האכיפה המעורבים (משטרה ופרקליטות).
 4. השאלה העולה האם לאור הבעייתיות הטבועה בכלי זה, הרי שרק באמצעות שימוש בו, היינו הפניית הודעה צד ג' לסניגור, נעביר את המסר כי: "אין לאפשר לתובע להעלות טענות שאינן מתיישבות עם האופן בו נוהל ההליך הפלילי בעניינו מבלי שיצטרך 'לשלם את המחיר' על כך ותוך הסתמכות על כך, שלא הוא ולא סניגורו ייאלצו לשאת במלוא המשמעות של ההתנהלות..." (כדברי ענת). או די בכך שהתביעה תידחה בזכות עמדת המדינה כפי שמתוארת בכתב ההגנה?
 5. לגופם של דברים – כתב ההגנה מפרט בעיקר **שלוש פעולות** מצד הסניגוריה, שאמורות לתמוך את הבסיס להודעה צד ג':
 1. הסכמת הסניגור לקיומן של ראיות לכאורה.
 2. הסניגור לא טען בסופה של פרשת התביעה כי "אין להשיב לאשמה".
 3. הסניגור מחק את תביעתו לפיצוי בהתאם לסעיף 80 לחוק העונשין.לעניות דעתי, אף אחת מהתנהלויות אלה אינן מצביעות באורח ממשי על התרשלות לכאורה או אפילו על טעות בשק"ד מצד הסניגור.
הסכמה לראיות לכאורה, נעשית כבדרך של שיגרה, לעיתים נוכח לחצים מצד בימ"ש, ובמקרה זה מאחר שקשה מאוד לשכנע בהעדרה של תשתית לכאורית (במיוחד נוכח העובדה שבימ"ש דרש באורח ממשי למהימנות ולאמינות הראיות ומותיר זאת לשיקול המותב שישמע את הראיות, ובעיקר את המתלוננת). סניגור יעדיף לרכז טיעונו בחלופת המעצר, מתוך מחשבה שזה עשוי להוביל לשחרור הנאשם בתנאים, כפי שכך נעשה גם כאן.
המציאות מוכיחה כי גם לטענה של "אין להשיב לאשמה", אין הרבה סיכוי לצלוח, ובתי משפט יקבלו רק במקרים קיצוניים, במיוחד מקום שבו "מתחייב" לשמוע את גרסת הנאשם, ולקבוע למי יש לתת את האימון.
- אף "נסיגתו" של התובע מתביעת הפיצויים מכוח סעיף 80, וזאת "בהמלצת" בית המשפט, ובלי כל הנמקה בפרוטוקול, אינה יכולה להתפרש כאקט בלתי סביר, אלא כאקט ממנו ניתן אכן ללמוד במפורש כי "העילה" לתביעה היא המתלוננת והתנהגותה ולא המדינה והתנהלותה.

6. ענת בהגינותה, אךן אומרת כי "המדינה אינה טוענת לאחריות עצמאית של הסניגור שכן עמדתה הבסיסית היא שעל התביעה להידחות מכל וכל. מבחינה זו מדובר במעין טענה 'חלופית' המצויה בבסיס הרציונאל של ההליך".

זאת ועוד, התיזה של ענת הינה כי : "אם עמדת המדינה היא שהיו ראיות לכאורה כנגד התובע בשלב הגשת כתב האישום ממילא לא ניתן לטעון כי היתה חובה עצמאית על הסניגור לטעון אחרת. אך ככל שיימצא על ידי בית המשפט שלא היו די ראיות להגשת כתב אישום ועל כן המדינה התרשלה בעשותה כן, ממילא הדבר מצמיח מבחינה משפטית גם חובה של הסניגור להעלות את הטענה במועד המתאים בהליך הפלילי". כשלעצמי איני בטוחה כי המסקנה בדבר הקשר בין התרשלות המדינה, אם תיקבע כזאת, בהכרח מלמדת על התרשלות מצד הסניגור הפועל בספרה אחרת של שיקולים.

7. לא ניתן להתעלם מהחשש הממשי ולפיו נקיטה בהליך נגד סניגור בתביעות מעין אלה ישפיע על אופן ניהול ההליכים הפליליים ויוביל לריבוי הליכים ולהעלאת טענות סרק בשלב זה שלא מתוך שיקולים ענייניים הנובעים מצרכי ההליך הפלילי אלא מתוך שיקולים אישיים של הסניגור שלא להיתבע בעתיד בנוזקין. גם החשש כי העלאת טענות אישיות נגד הסניגור תשיג תוצאה הפוכה מהמצופה והיא אף תלבה העלאת טענות אישיות נגדיות, וביתר שאת, נגד עובדי רשויות האכיפה, לעניות דעתי, ראוי אף הוא כשיקול למעט בשימוש בכלי זה, ולא לעשות כן כאשר אין בסיס לטענה בדבר התרשלות מקצועית מצד הסניגור.

לסיכום, השימוש בכלי זה צריך שיעשה, להבנתי, במשורה. המקרה דן אינו מצדיק הפעלה תקדימית של כלי זה אותו ראוי להטמיע ולשמר למקרה המתאים. במקרה זה הטענות הרלוונטיות מועלות בכתב ההגנה ובנסיבות העניין, לטעמי, אין מקום לבקש האורכה לצורך האמור.

בברכה,

אורלי בן-ארי

From: Gali Miyara

Sent: Thursday, November 28, 2013 12:14 PM

To: Eli Abarbanel; Orit Sone; Ronit Amiel; Orly Ben-Ari

Cc: Moshe Martziano; Orna Forgash; Anat Hulata

Subject: FW: שיאחי נ' מ"י - אישור להוצאת הודעת צד ג' כנגד סניגור בהליך הפלילי

Importance: High

שלום לכולם

במצורף למייל זה, אנא ראו את הפניה שהוכנה על ידי ענת חולתא. מדובר בהתלבטות שלנו באם להגיש הודעה לצד שלישי כנגד סניגור שייצג נאשם שזוכה ועתה תובע את הפרקליטות. זאת, מעבר להעלאת הטענות בכתב ההגנה. בפנייה מפורטים הנימוקים בעד ונגד. עד כה לא נקטנו בהליך דומה. עם זאת, יכול וראיה כוללת של ההליך הפלילי המתנהל מצדיקה הגשת הודעה כזו.

ראשוניותו של ההליך מצדיקה התייעצות .

נעיר כי בכל מקרה, על פי כללי האתיקה, טרם הגשת ההודעה, עלינו להודיע לסניגור על כוונתנו לעשות כן.

נודה להתייחסותכם,

גלי שלום,

בהמשך לשיחתנו רצ"ב פנייה, בעניין דחוף הנוגע לניהול תיק אזרחי, אך הוא בעל השלכה גם לתחום הפלילי.

השאלה העומדת על הפרק היא הגשת הודעת צד ג' נגד סניגור בהליך הפלילי, במסגרת תביעת נזיקין שהגיש הנאשם (שזוכה) נגד המשטרה והפרקליטות (פמ"מ), וכן נגד המתלוננת באופן אישי.

הטענות כלפי המדינה הן להתרשלות ולמחדלים חמורים בשלב החקירה, ההחלטה על העמדה לדין וניהול המשפט באופן שאפשרו למתלוננת לפגוע בתובע על ידי עלילת שווא שרקמה נגדו.

יודגש כבר בראשית הדברים, כי עמדתנו המקצועית היא שלא היתה התרשלות בפעולת הרשויות וכי מדובר בזיכוי מחמת הספק, שנבע מהתרשמות בית המשפט מן העדים ושקלול מכלול הראיות באופן שהביא להעדפת גרסת התובע, ומבלי שנמתחה ביקורת כלשהי על התנהלות המדינה.

התובע הועמד לדין בגין עבירות מין שביצע לטענת המתלוננת, בת דודתו, בעת שהיתה קטינה בת כ-13 והוא היה בגיר בן כ-21. התלונה הוגשה למשטרה בשיהוי של מספר שנים ולאחר שהפרשה 'התפוצצה' במסגרת המשפחתית עקב סכסוך בין המתלוננת לתובע. התקיימה חקירת משטרה שבסופה הוחלט להגיש כתב אישום לאור קיומן של ראיות לכאורה, אף שהיה ברור שבתיק קשיים המאפיינים פעמים רבות תיקים מסוג זה. יצוין, שבמסגרת החקירה נערכה בדיקת פוליגרף ולפיה המתלוננת דוברת אמת והתובע דובר שקר.

התובע היה עצור מספר ימים לצרכי חקירה ולאחר מכן שהה במעצר בית למשך תקופת המשפט (כ 20 חודש).

כאמור, בתום ניהול ההוכחות זוכה התובע פה אחד, מחמת הספק. בבסיס הזיכוי התרשמות בית המשפט מהעדים תוך קבלת טענות ההגנה, כי למתלוננת היה מניע בהגשת תלונת שווא נגד התובע, כי לא ניתן הסבר מספק לכבישת התלונה על ידה עד למועד בו פנתה למשטרה, וכי אמינותה הכללית מוטלת בספק. בפסק הדין לא הושמעה ביקורת כלשהי על התנהלות המשטרה או הפרקליטות בתיק זה.

בקשה שהגיש הסניגור לפיצויים לפי סעיף 80 לחוק העונשין נמחקה על ידו בעקבות הערות בית המשפט. בקשה זו לפיצויים כוללת טענות דומות, אם לא זהות, לאלה שבכתב התביעה.

כאמור, עמדת המדינה היא, שלא נפל פגם המצדיק הטלת חבות בנזיקין על המדינה. אנו סבורים שתביעות מעין אלה שבבסיסן עומד זיכוי מחמת הספק של נאשם, ללא שנמתחה ביקורת כלשהי על ההתנהלות ואין כל טענה כי הוסתר דבר מה מבית המשפט, אינן ראויות להתברר, כעניין שבמדיניות שיפוטית הגם שאין טענת סף פורמאלית אותה ניתן להעלות. למרות זאת, אנו מוצפים בתביעות מעין אלה ועל כן השאלה העומדת לפתחנו איננה רק מהי דרך ההתגוננות הראויה בתיק הספציפי, אלא גם ההתבוננות המערכתית בהתמודדות המדינה עם גל התביעות.

במקרה הספציפי הזה, תמצית טענתנו כלפי הסיגור היא, שנמנע מלהעלות טענות משמעותיות ורלוונטיות במהלך התיק הפלילי באופן שאינו עולה בקנה אחד עם הטענות בכתב התביעה ולכן ככל שהמדינה תימצא רשלנית, הרי שהסיגור הוא שגרם לנזקי התובע. כך, למשל, הסיגור הסכים לקיומן של ראיות לכאורה בשלב המעצר וכעת התובע טוען שלא היו ראיות מספיקות לאישום; הסיגור נמנע מהגשת עררים בפני שופט המעצרים על תנאי השחרור וכעת התובע טוען להתעמרות לא עניינית של התביעה כלפיו בנושא זה; הסיגור נמנע מהגשת בקשות לעיון חוזר בטענת כרסום בראיות וכעת התובע טוען כי היה על המדינה לחזור בה מכתב האישום במהלך ההוכחות; הסיגור נמנע מהעלאת טענת 'אין להשיב לאשמה' וכעת התובע טוען שהיה על המדינה לחזור בה מכתב האישום לאחר עדות המתלוננת; הסיגור ויתר על חקירתם של שוטרים מסויימים שכעת נטען כי הם התרשלו כלפי התובע בחקירה; הסיגור ביקש למחוק את בקשתו לפי סעיף 80 לאור הערות בית המשפט וכעת התובע טוען כי הוא זכאי לפיצוי בגין אותן עילות.

ברורה לנו הרגישות הרבה שיש בנקיטה בהליך זה. עיקרי הספקות מפורטים להלן, יחד עם השיקולים שכנגד על מנת שניתן יהיה לקבל הכרעה מושכלת האם נכון לאמץ דרך פעולה זו בתיק זה ובתיקים מתאימים אחרים:

א. הגשת הודעת צד ג' נגד סיגור הופכת את התביעה לעניין אישי ושמה זרקור על התנהלות אישית, ולא רק מערכתית.

אל מול טענה זו עומדת העובדה, שגם מבחינת עובדי הציבור שפעלו מטעם רשויות האכיפה הנתבעות מדובר בעניין אישי, גם אם הם אינם נתבעים אישית ואפילו אם שמם אינו מוזכר במפורש בתביעה. עובדי ציבור אלה - הן שוטרים והן פרקליטים - נתקפים בגין התנהלותם ואף בגין יושרתם המקצועית והאישית. הם יאלצו להגיש תצהירים מטעמם וגם להעיד בבית המשפט והם חשופים לקביעת ממצאים בפסק הדין באופן שעלול להסב גם להם נזקים באופן אישי. כך, לדוגמה, בתיק זה נטען ספציפית כלפי הקצין שניהל את החקירה שהיה בלתי כשיר לנהל את החקירה ובלתי מנוסה ושהוא הולך שולל על ידי המתלוננת באופן שגרם לו לנהל חקירה חד צדדית. כלפי הפרקליטה שניהלה את התיק בבית המשפט נטען כי מרגע שהתובע עמד על חפותו וסירב לסיים את התיק בהסדר טיעון החלה התעמרות בו והקשחה לא עניינית של עמדתה בבקשות הנוגעות לחלופת המעצר.

ככל שהגשת הודעת צד ג' נגד הסיגור תסייע להמחיש לבית המשפט את מלוא המשמעות של ניהול התביעה ותחייב אותו להתבונן באופן מאוזן בהתנהלותם של כל הצדדים בהליך באופן שכולם יהיו חשופים לסיכונים דומים, ייתכן שיהיה בכך להביא הן לצמצום התופעה של הגשת תביעות אלה, הן לניהול מאוזן יותר של ההליך והן לטיוב ההגנה הניתנת למערכת ולעובדי הציבור בתביעות מעין אלה (ובסופו של דבר גם לחיסכון כספי). כיום המצב הוא, שבתי המשפט קשובים לתביעות פיצוי-זיקוי מעין אלה כשלנגד עיניהם התובע הבודד שנגרמו לו נזקים אל מול מערכת חסרת פנים ושמות המהווה 'כיס עמוק'. לבתי המשפט 'קל' לאתר בכל התנהלות מערכתית פרט כזה או אחר בו ניתן 'להיתלות' ולפתוח פתח להטלת חיוב על המדינה, או להפעלת לחץ לסיום התיק בפשרה. חשוב להזכיר את הידוע לכולנו, כי אין חקירות משטרה "מושלמות" ואין ניהול "מושלם" של הליך פלילי והשאלה האם התנהלות כלשהי עולה כדי לרשלנות היא פעמים רבות שאלה של מידה הנתונה גם להתרשמות הסובייקטיבית של בית המשפט, הבוחן את הפרשה בדיעבד, ובחוכמה שלאחר מעשה.

לעתים מצויה המדינה במצב בו היא מסכימה להתפשר בתיק מתוך מניע עיקרי (ומוצדק) להגן על שמם הטוב של העובדים ולהמנע מלהעמידם בסיכון לקביעות אישיות בפסק הדין. מבחינה זו אנו מציעים, כי מדובר בטקטיקה ראויה ואולי אף צו השעה. מעבר לכך, אנו מציעים כי הליך כזה יקדם את יעדיה של הפרקליטות לפתח דרכי פעולה אקטיביים, ולא רק מתגוננים אגב הטיפול בתיקים.

ב. מדובר בחשיפה של עמית למקצוע לסיכון ועצם הגשת ההליך כרוכה באי נעימות ובנטל כספי. כמו כן הדבר עלול להתפרש כחציית גבולות ושינוי כללי המשחק בהתנהלות המדינה אל מול ציבור עורכי הדין.

טענה זו היא אכן כבדת משקל ואנו סבורים כי יש לבחון את המשקל שיש לתת לה אל מול חובת הפרקליטות האזרחית לספק הגנה מיטבית למדינה ולעובדי הציבור ואל מול הצורך בגיבוש דרכי פעולה אפקטיביות להתמודדות עם גל התביעות. בנוסף, חשוב לציין, כי לעתים קרובות ידוע לנו שהסנגורים הפליליים עצמם עומדים ברקע או אף בחזית התביעות האזרחיות ואנו מתוודעים לתופעה גוברת והולכת של שיתופי פעולה בין עורכי דין לצרכים אלה (אך יודגש, כי לא ידוע שזה המצב במקרה ספציפי זה).

ג. הגשת ההליך נגד הסניגור מציבה אותו במצב שבו על מנת להתגונן עליו לטעון טענות הנוגדות את האינטרסים של לקוחו-לשעבר (כמו למשל לטעון שאכן היו ראיות לכאורה ולכן לא נקט הליך; שההחלטות השיפוטיות בעניין תנאי שחרורו היו סבירות ולא לא הוגש עליהן ערר וכיוצא ב'). אין ספק שזו מטרתה העיקרית של הגשת הודעת צד ג' במקרה כזה ובעצם עובדה זו טמון הפוטנציאל שבסיוע להגנת המדינה. מבלי להמעיט בערכה של הטענה אנו מציעים את העמדה העקרונית, שאין לאפשר לתובע להעלות טענות שאינן מתיישבות עם האופן בו נוהל ההליך הפלילי בעניינו מבלי שיצטרך 'לשלם את המחיר' על כך ותוך הסתמכות על כך, שלא הוא ולא סניגורו יאלצו לשאת במלוא המשמעות של ההתנהלות, אלא רק נציגי המדינה יאלצו להתגונן ולהצטדק ורק עליהם תוטל האחריות על האופן בו נוהל ההליך.

ד. שימוש בהליך זה מקום בו עמדתה הבסיסית של המדינה היא שלא היתה התרשלות שלה. בנוסף לכל הנתען לעיל אנו מציעים, כי הדבר מתיישב עם מהותה של הודעת צד ג' (להבדיל מצירוף נתבעים): האחריות הנתענת של הסניגור הנה פועל יוצא של ייחוס האחריות למדינה, מקום בו העמדה הבסיסית היא שאין אחריות מדינה כלל. המדינה אינה טוענת לאחריות עצמאית של הסניגור שכן עמדתה הבסיסית היא שעל התביעה להידחות מכל וכל. מבחינה זו מדובר במעין טענה 'חלופית' המצויה בבסיס הרציונאל של ההליך. כך לצורך ההמחשה, אם עמדת המדינה היא שהיו ראיות לכאורה כנגד התובע בשלב הגשת כתב האישום ממילא לא ניתן לטעון כי היתה חובה עצמאית על הסניגור לטעון אחרת. אך ככל שיימצא על ידי בית המשפט שלא היו די ראיות להגשת כתב אישום ועל כן המדינה התרשלה בעשותה כן, ממילא הדבר מצמיח מבחינה משפטית גם חובה של הסניגור להעלות את הטענה במועד המתאים בהליך הפלילי.

ה. קיים חשש, שנקיטה בהליך נגד סניגור בתביעות מעין אלה ישפיע על אופן ניהול ההליכים הפליליים ויוביל לריבוי הליכים ולהעלאת טענות סרק בשלב זה שלא מתוך שיקולים ענייניים הנובעים מצרכי ההליך הפלילי אלא מתוך שיקולים אישיים של הסניגור שלא להתבע בעתיד בנזיקין. קשה לאמוד מראש מה עלולות להיות ההשלכות על ההליך הפלילי של אימוץ טקטיקה זו על ידי המדינה בתביעות אזרחיות. אל מול האפשרות כי הדבר ישפיע לרעה על ההליכים הפליליים קיימת גם האפשרות כי הדבר ישפיע לטובה על האופן בו סניגורים בוחרים לנהל את ההליך הפלילי ובעיקר על הקלות שבה מוגשות תביעות מעין אלה לבתי המשפט האזרחיים. בנוסף, אין להתעלם גם מן החשש, שבאותה מידה ריבוי התביעות נגד רשויות האכיפה ועימן גם חשיפת נציגי הרשויות לטענות מטענות שונות, יחלחל וישפיע אף הוא על אופן התנהלות הרשויות בהליכים הפליליים. בכתבי ההגנה של המדינה חוזרת ומופיעה הטענה, כי קבלת התביעה עלולה לרפות את ידי רשויות האכיפה ולהשפיע לרעה על התנהלותם המקצועית - ואין מדובר בסיסמה ריקה.

ו. קיים חשש, כי העלאת טענות אישיות נגד הסניגור תשיג תוצאה הפוכה מהמצופה והיא אף תלבה העלאת טענות אישיות נגדיות, וביתר שאת, נגד עובדי רשויות האכיפה. אין ספק כי בכל מקרה בו המדינה בוחרת לפעול ביתר אקטיביות, ואולי אף ביתר אגרסיביות, תוצאה אפשרית היא הסלמה גם של התנהלות הצד שכנגד. 'מנגנון' זה מוכר היטב לכל העוסקים באכיפת החוק ולכן יש לשקול בכל מקרה ומקרה את הסיכונים והסיכויים ולבחור רק באותם מקרים מתאימים בהם התועלת הצפויה רבה מן הנזקים הצפויים. כמובן שכחלק מהחשיבה המדוקדקת שיש לעשות בכל מקרה ומקרה נדרש גם שיתופם של עובדי הציבור הפרסונאליים שעבודתם נתקפת בתביעה וברור מוקדם של הערכתם לגבי הטענות האישיות העלולות להתעורר במסגרת ההליך.

יודגש, כי בכל מקרה וללא קשר לשאלת הגשת הודעת צד ג', מועלות מלוא הטענות בכתב ההגנה ולרבות טענות המייחסות לתובע עצמו את מכלול ההתנהלות בתיק הפלילי, על כל המשתמע מכך.

בשלב זה, תוגש יחד עם כתב ההגנה בקשה להארכת מועד להגשת הודעת צד ג' תוך ציון כי המדינה **שוקלת** צעד זה.

בכל מקרה, בהתאם לסעיף 31 לכללי האתיקה ברור, שבטרם הגשת הליך נגד הסניגור, יש לפנות אליו ו"לנסות וליישב את הסכסוך בדרכי שלום".

נוכח מכלול הנסיבות - הקונקרטיים והכלליים - כפי שפורטו לעיל, אנחנו מבקשים להתייעץ בשאלת הגשת הודעת צד ג' נגד הסניגור במסגרת התביעה האזרחית שהגיש התובע.

ענת חולתא

סגנית בכירה

לפרקליטת מחוז תל-אביב (אזרחי)

050-6117096 03-6970100

Date : 12/1/2013 10:46:41 AM

From : "Orit Sone"

To : "Gali Miyara" , "Eli Abarbanel" , "Ronit Amiel" , "Orly Ben-Ari"

Cc : "Moshe Martziano" , "Orna Forgash" , "Anat Hulata" , "Sharon Hoash-Eiger"

Subject : RE: שיאחי נ' מ"י - אישור להוצאת הודעת צד ג' כנגד סנגור בהליך הפלילי

שלום לכולם

עברתי על המייל של גלי ועל הפנייה של ענת חולתא והחומר שצורף.

אני לא רואה מקום להגשת הודעה לצד ג' במקרה זה נגד הסניגור. זה מהלך חריג וחייב הצדקה מיוחדת, שלדעתי אינה קיימת בנסיבות העניין.

אין חולק על חובת הזהירות של גורמי החקירה כלפי נחקר, וחובת הזהירות של הפרקליטות כלפי הנאשם בהגשת כתב אישום, ובניהול ההליך הפלילי. חובת זהירות זו אינה תלויה במידת "מקצועיותו" של הסניגור, והאם הוא העלה טענות כמו "אין להשיב לאשמה" או "אין ראיות לכאורה".

הודעה לצד ג' ניתן להגיש כאשר לצד ג' יש חובה כלפי הנתבע, וזה לא המקרה של סניגור. בנוסף, מצב של מזיקים במשותף, ניתן להעלות טענה בהודעה לצד ג' שמשמעה השתתפות צד ג' ביחד עם הנתבע כשני מזיקים. בהתייחס לסניגור – גם לו חובת זהירות כלפי לקוחו- הנאשם.

כעולה מהמייל של ענת, הטענות נגד הסניגור במקרה זה הן של מחדלים - שהוא נמנע מלהעלות טענות משמעותיות ורלוונטיות – ובהן טענות כח הסכים לקיומן של ראיות לכאורה בשלב המעצר, כי נמנע מהגשת עררים ובקשות לעיון חוזר, נמנע מטענה כי אין להשיב לאשמה, ויתר על חקירת עדים וכן מחיקת הבקשה לפי סעיף 80.

כל הטענות האלו יכולות לשמש כלי להגנה של המדינה נגד התביעה, ואולם איני סבורה שראוי שהמדינה תגיש נגדו הודעה לצד ג' בנסיבות אלו, כטענת המדינה של מזיקים במשותף, בשל מחדליו וחוסר מקצועיותו. זה גם מחליש את טענת ההגנה שלנו, ובכל מקרה זה מרחיק לכת, במיוחד כאשר חובת הזהירות של המדינה כלפי הנאשם היא עצמאית ואינה תלויה בסניגור.

ייתכנו מקרים של פעולה אקטיבית מטעה מצד סניגור, שיכולה להישקל כמתאימה להודעה לצד ג', ואם יהיה מקרה כזה נשקול אז את מכלול ההיבטים.

ככל שתראו מקום לקיים ישיבת התייעצות – אשמח לזמנה.

בברכה

אורית

שרון – לעיוןך ולתיק תביעות אגב הליכים פליליים

From: Gali Miyara

Sent: Thursday, November 28, 2013 12:14 PM

To: Eli Abarbanel; Orit Sone; Ronit Amiel; Orly Ben-Ari

Cc: Moshe Martziano; Orna Forgash; Anat Hulata

Subject: FW: שיאחי נ' מ"י - אישור להוצאת הודעת צד ג' כנגד סניגור בהליך הפלילי

Importance: High

שלום לכולם

במצורף למייל זה, אנא ראו את הפניה שהוכנה על ידי ענת חולתא. מדובר בהתלבטות שלנו באם להגיש הודעה לצד שלישי כנגד סניגור שייצג נאשם שזוכה ועתה תובע את הפרקליטות. זאת, מעבר להעלאת הטענות בכתב ההגנה. בפנייה מפורטים הנימוקים בעד ונגד. עד כה לא נקטנו בהליך דומה. עם זאת, יכול וראיה כוללת של ההליך הפלילי המתנהל מצדיקה הגשת הודעה כזו.

ראשוניותו של ההליך מצדיקה התייעצות .

נעיר כי בכל מקרה, על פי כללי האתיקה, טרם הגשת ההודעה, עלינו להודיע לסניגור על כוונתנו לעשות כן.

נודה להתייחסותכם,

גלי

גלי בהרב-מיארה | פרקליטת מחוז תל-אביב (אזרחי)

רחוב הנרייטה סולד 1 | ת.ד. 33475 | תל אביב 64924
טל: 03-6970019/37 | פקס: 03-6094204

גלי שלום,

בהמשך לשיחתנו רצ"ב פנייה, בעניין דחוף הנוגע לניהול תיק אזרחי, אך הוא בעל השלכה גם לתחום הפלילי.

השאלה העומדת על הפרק היא הגשת הודעת צד ג' נגד סניגור בהליך הפלילי, במסגרת תביעת נזיקין שהגיש הנאשם (שזוכה) נגד המשטרה והפרקליטות (פמ"מ), וכן נגד המתלוננת באופן אישי.

הטענות כלפי המדינה הן להתרשלות ולמחדלים חמורים בשלב החקירה, ההחלטה על העמדה לדין וניהול המשפט באופן שאפשרו למתלוננת לפגוע בתובע על ידי עלילת שווא שרקמה נגדו.

יודגש כבר בראשית הדברים, כי עמדתנו המקצועית היא שלא היתה התרשלות בפעולת הרשויות וכי מדובר בזיכוי מחמת הספק, שנבע מהתרשמות בית המשפט מן העדים ושקלול מכלול הראיות באופן שהביא להעדפת גרסת התובע, ומבלי שנמתחה ביקורת כלשהי על התנהלות המדינה.

התובע הועמד לדין בגין עבירות מין שביצע לטענת המתלוננת, בת דודתו, בעת שהיתה קטינה בת כ-13 והוא היה בגיר בן כ-21. התלונה הוגשה למשטרה בשיהוי של מספר שנים ולאחר שהפרשה 'התפוצצה' במסגרת המשפחתית עקב סכסוך בין המתלוננת לתובע. התקיימה חקירת משטרה שבסופה הוחלט להגיש כתב אישום לאור קיומן של ראיות לכאורה, אף שהיה ברור שבתיק קשיים המאפיינים פעמים רבות תיקים מסוג זה. יציין, שבמסגרת החקירה נערכה בדיקת פוליגרף ולפיה המתלוננת דוברת אמת והתובע דובר שקר.

התובע היה עצור מספר ימים לצרכי חקירה ולאחר מכן שהה במעצר בית למשך תקופת המשפט (כ 20 חודש).

כאמור, בתום ניהול ההוכחות זוכה התובע פה אחד, מחמת הספק. בבסיס הזיכוי התרשמות בית המשפט מהעדים תוך קבלת טענות ההגנה, כי למתלוננת היה מניע בהגשת תלונת שווא נגד התובע, כי לא ניתן הסבר מספק לכבישת התלונה על ידה עד למועד בו פנתה למשטרה, וכי אמינותה הכללית מוטלת בספק. בפסק הדין לא הושמעה ביקורת כלשהי על התנהלות המשטרה או הפרקליטות בתיק זה.

בקשה שהגיש הסניגור לפיצויים לפי סעיף 80 לחוק העונשין נמחקה על ידו בעקבות הערות בית המשפט. בקשה זו לפיצויים כוללת טענות דומות, אם לא זהות, לאלה שבכתב התביעה.

כאמור, עמדת המדינה היא, שלא נפל פגם המצדיק הטלת חבות בנזיקין על המדינה. אנו סבורים שתביעות מעין אלה שבבסיסן עומד זיכוי מחמת הספק של נאשם, ללא שנמתחה ביקורת כלשהי על ההתנהלות ואין כל טענה כי הוסתר דבר מה מבית המשפט, אינן ראויות להתברר, כעניין שבמדיניות שיפוטית הגם שאין טענת סף פורמאלית אותה ניתן להעלות.

למרות זאת, אנו מוצפים בתביעות מעין אלה ועל כן השאלה העומדת לפתחנו איננה רק מהי דרך ההתגוננות הראויה בתיק הספציפי, אלא גם ההתבוננות המערכתית בהתמודדות המדינה עם גל התביעות.

במקרה הספציפי הזה, תמצית טענתנו כלפי הסיגור היא, שנמנע מלהעלות טענות משמעותיות ורלוונטיות במהלך התיק הפלילי באופן שאינו עולה בקנה אחד עם הטענות בכתב התביעה ולכן ככל שהמדינה תימצא רשלנית, הרי שהסיגור הוא שגרם לנזקי התובע. כך, למשל, הסיגור הסכים לקיומן של ראיות לכאורה בשלב המעצר וכעת התובע טוען שלא היו ראיות מספיקות לאישום; הסיגור נמנע מהגשת עררים בפני שופט המעצרים על תנאי השחרור וכעת התובע טוען להתעמרות לא עניינית של התביעה כלפיו בנושא זה; הסיגור נמנע מהגשת בקשות לעיון חוזר בטענת כרסום בראיות וכעת התובע טוען כי היה על המדינה לחזור בה מכתב האישום במהלך ההוכחות; הסיגור נמנע מהעלאת טענת 'אין להשיב לאשמה' וכעת התובע טוען שהיה על המדינה לחזור בה מכתב האישום לאחר עדות המתלוננת; הסיגור ויתר על חקירתם של שוטרים מסויימים שכעת נטען כי הם התרשלו כלפי התובע בחקירה; הסיגור ביקש למחוק את בקשתו לפי סעיף 80 לאור הערות בית המשפט וכעת התובע טוען כי הוא זכאי לפיצוי בגין אותן עילות.

ברורה לנו הרגישות הרבה שיש בנקיטה בהליך זה. עיקרי הספקות מפורטים להלן, יחד עם השיקולים שכנגד על מנת שניתן יהיה לקבל הכרעה מושכלת האם נכון לאמץ דרך פעולה זו בתיק זה ובתיקים מתאימים אחרים:

א. הגשת הודעת צד ג' נגד סיגור הופכת את התביעה לעניין אישי ושמה זרקור על התנהלות אישית, ולא רק מערכתית.

אל מול טענה זו עומדת העובדה, שגם מבחינת עובדי הציבור שפעלו מטעם רשויות האכיפה הנתבעות מדובר בעניין אישי, גם אם הם אינם נתבעים אישית ואפילו אם שמם אינו מוזכר במפורש בתביעה. עובדי ציבור אלה - הן שוטרים והן פרקליטים - נתקפים בגין התנהלותם ואף בגין יושרתם המקצועית והאישית. הם יאלצו להגיש תצהירים מטעמם וגם להעיד בבית המשפט והם חשופים לקביעת ממצאים בפסק הדין באופן שעלול להסב גם להם נזקים באופן אישי. כך, לדוגמה, בתיק זה נטען ספציפית כלפי הקצין שניהל את החקירה שהיה בלתי כשיר לנהל את החקירה ובלתי מנוסה ושהוא הולך שולל על ידי המתלוננת באופן שגרם לו לנהל חקירה חד צדדית. כלפי הפרקליטה שניהלה את התיק בבית המשפט נטען כי מרגע שהתובע עמד על חפותו וסירב לסיים את התיק בהסדר טיעון החלה התעמרות בו והקשחה לא עניינית של עמדתה בבקשות הנוגעות לחלופת המעצר.

ככל שהגשת הודעת צד ג' נגד הסיגור תסייע להמחיש לבית המשפט את מלוא המשמעות של ניהול התביעה ותחייב אותו להתבונן באופן מאוזן בהתנהלותם של כל הצדדים בהליך באופן שכולם יהיו חשופים לסיכונים דומים, ייתכן שיהיה בכך להביא הן לצמצום התופעה של הגשת תביעות אלה, הן לניהול מאוזן יותר של ההליך והן לטיוב ההגנה הניתנת למערכת ולעובדי הציבור בתביעות מעין אלה (ובסופו של דבר גם לחיסכון כספי). כיום המצב הוא, שבתי המשפט קשובים לתביעות פיצוי-זיכוי מעין אלה כשלנגד עיניהם התובע הבודד שנגרמו לו נזקים אל מול מערכת חסרת פנים ושמות המהווה 'כיס עמוק'. לבתי המשפט 'קל' לאתר בכל התנהלות מערכתית פרט כזה או אחר בו ניתן 'להיתלות' ולפתוח פתח להטלת חיוב על המדינה, או להפעלת לחץ לסיום התיק בפשרה. חשוב להזכיר את הידוע לכולנו, כי אין חקירות משטרה "מושלמות" ואין ניהול "מושלם" של הליך פלילי והשאלה האם התנהלות כלשהי עולה כדי לרשלנות היא פעמים רבות שאלה של מידה הנתונה גם להתרשמות הסובייקטיבית של בית המשפט, הבוחן את הפרשה בדיעבד, ובחוכמה שלאחר מעשה.

לעתים מצויה המדינה במצב בו היא מסכימה להתפשר בתיק מתוך מניע עיקרי (ומוצדק) להגן על שמם הטוב של העובדים ולהמנע מלהעמידם בסיכון לקביעות אישיות בפסק הדין. מבחינה זו אנו מציעים, כי מדובר בטקטיקה ראויה ואולי אף צו השעה. מעבר לכך, אנו מציעים כי הליך כזה יקדם את יעדיה של הפרקליטות לפתח דרכי פעולה אקטיביים, ולא רק מתגוננים אגב הטיפול בתיקים.

ב. מדובר בחשיפה של עמית למקצוע לסיכון ועצם הגשת ההליך כרוכה באי נעימות ובנטל כספי. כמו כן הדבר עלול להתפרש כחציית גבולות ושינוי כללי המשחק בהתנהלות המדינה אל מול ציבור עורכי הדין.

טענה זו היא אכן כבדת משקל ואנו סבורים כי יש לבחון את המשקל שיש לתת לה אל מול חובת הפרקליטות האזרחית לספק הגנה מיטבית למדינה ולעובדי הציבור ואל מול הצורך בגיבוש דרכי

פעולה אפקטיביות להתמודדות עם גל התביעות. בנוסף, חשוב לציין, כי לעתים קרובות ידוע לנו שהסנגורים הפליליים עצמם עומדים ברקע או אף בחזית התביעות האזרחיות ואנו מתוודעים לתופעה גוברת והולכת של שיתופי פעולה בין עורכי דין לצרכים אלה (אך יודגש, כי לא ידוע שזה המצב במקרה ספציפי זה).

ג. הגשת ההליך נגד הסניגור מציבה אותו במצב שבו על מנת להתגונן עליו לטעון טענות הנוגדות את האינטרסים של לקוחו-לשעבר (כמו למשל לטעון שאכן היו ראיות לכאורה ולכן לא נקט הליך; שהחלטות השיפוטיות בעניין תנאי שחרורו היו סבירות ולא לא הוגש עליהן ערר וכיוצב'). אין ספק שזו מטרתה העיקרית של הגשת הודעת צד ג' במקרה כזה ובעצם עובדה זו טמון הפוטנציאל שבסיוע להגנת המדינה. מבלי להמעיט בערכה של הטענה אנו מציעים את העמדה העקרונית, שאין לאפשר לתובע להעלות טענות שאינן מתיישבות עם האופן בו נוהל ההליך הפלילי בעניינו מבלי שיצטרך 'לשלם את המחיר' על כך ותוך הסתמכות על כך, שלא הוא ולא סניגורו יאלצו לשאת במלוא המשמעויות של ההתנהלות, אלא רק נציגי המדינה יאלצו להתגונן ולהצטדק ורק עליהם תוטל האחריות על האופן בו נוהל ההליך.

ד. שימוש בהליך זה מקום בו עמדתה הבסיסית של המדינה היא שלא היתה התרשלות שלה. בנוסף לכל הנתען לעיל אנו מציעים, כי הדבר מתיישב עם מהותה של הודעת צד ג' (להבדיל מצירוף נתבעים): האחריות הנתענת של הסניגור הינה פועל יוצא של ייחוס האחריות למדינה, מקום בו העמדה הבסיסית היא שאין אחריות מדינה כלל. המדינה אינה טוענת לאחריות עצמאית של הסניגור שכן עמדתה הבסיסית היא שעל התביעה להידחות מכל וכל. מבחינה זו מדובר במעין טענה 'חלופית' המצויה בבסיס הרציונאל של ההליך. כך לצורך ההמחשה, אם עמדת המדינה היא שהיו ראיות לכאורה כנגד התובע בשלב הגשת כתב האישום ממילא לא ניתן לטעון כי היתה חובה עצמאית על הסניגור לטעון אחרת. אך ככל שיימצא על ידי בית המשפט שלא היו די ראיות להגשת כתב אישום ועל כן המדינה התרשלה בעשותה כן, ממילא הדבר מצמיח מבחינה משפטית גם חובה של הסניגור להעלות את הטענה במועד המתאים בהליך הפלילי.

ה. קיים חשש, שנקיטה בהליך נגד סניגור בתביעות מעין אלה ישפיע על אופן ניהול ההליכים הפליליים ויוביל לריבוי הליכים ולהעלאת טענות סרק בשלב זה שלא מתוך שיקולים ענייניים הנובעים מצרכי ההליך הפלילי אלא מתוך שיקולים אישיים של הסניגור שלא להתבע בעתיד בנזיקין. קשה לאמוד מראש מה עלולות להיות ההשלכות על ההליך הפלילי של אימוץ טקטיקה זו על ידי המדינה בתביעות אזרחיות. אל מול האפשרות כי הדבר ישפיע לרעה על ההליכים הפליליים קיימת גם האפשרות כי הדבר ישפיע לטובה על האופן בו סניגורים בוחרים לנהל את ההליך הפלילי ובעיקר על הקלות שבה מוגשות תביעות מעין אלה לבתי המשפט האזרחיים. בנוסף, אין להתעלם גם מן החשש, שבאותה מידה ריבוי התביעות נגד רשויות האכיפה ועימן גם חשיפת נציגי הרשויות לטענות מטענות שונות, יחלחל וישפיע אף הוא על אופן התנהלות הרשויות בהליכים הפליליים. בכתבי ההגנה של המדינה חוזרת ומופיעה הטענה, כי קבלת התביעה עלולה לרפות את ידי רשויות האכיפה ולהשפיע לרעה על התנהלותם המקצועית - ואין מדובר בסיסמה ריקה.

ו. קיים חשש, כי העלאת טענות אישיות נגד הסניגור תשיג תוצאה הפוכה מהמצופה והיא אף תלבה העלאת טענות אישיות נגדיות, וביתר שאת, נגד עובדי רשויות האכיפה. אין ספק כי בכל מקרה בו המדינה בוחרת לפעול ביתר אקטיביות, ואולי אף ביתר אגרסיביות, תוצאה אפשרית היא הסלמה גם של התנהלות הצד שכנגד. 'מנגנון' זה מוכר היטב לכל העוסקים באכיפת החוק ולכן יש לשקול בכל מקרה ומקרה את הסיכונים והסיכויים ולבחור רק באותם מקרים מתאימים בהם התועלת הצפויה רבה מן הנזקים הצפויים. כמובן שכחלק מהחשיבה המדוקדקת שיש לעשות בכל מקרה ומקרה נדרש גם שיתופם של עובדי הציבור הפרסונאליים שעבודתם נתקפת בתביעה וברור מוקדם של הערכתם לגבי הטענות האישיות העלולות להתעורר במסגרת ההליך.

יודגש, כי בכל מקרה וללא קשר לשאלת הגשת הודעת צד ג', מועלות מלוא הטענות בכתב ההגנה ולרבות טענות המייחסות לתובע עצמו את מכלול ההתנהלות בתיק הפלילי, על כל המשתמע מכך.

בשלב זה, תוגש יחד עם כתב ההגנה בקשה להארכת מועד להגשת הודעת צד ג' תוך ציון כי המדינה **שוקלת** צעד זה.

בכל מקרה, בהתאם לסעיף 31 לכללי האתיקה ברור, שבטרם הגשת הליך נגד הסניגור, יש לפנות אליו ו"לנסות וליישב את הסכסוך בדרכי שלום".

נוכח מכלול הנסיבות - הקונקרטיות והכלליות - כפי שפורטו לעיל, אנחנו מבקשים להתייעץ בשאלת הגשת הודעת צד ג' נגד הסניגור במסגרת התביעה האזרחית שהגיש התובע.

ענת חולתא

סגנית בכירה

לפרקליטת מחוז תל-אביב (אזרחי)

050-6117096 03-6970100

Date : 12/1/2013 11:06:46 AM

From : "Orit Sone"

To : "Gali Miyara"

Cc : "Eli Abarbanel" , "Moshe Martziano" , "Orna Forgash" , "Anat Hulata" , "Ronit Amiel" , "Orly Ben-Ari"

Subject : Re: שיאחי נ' מ"י - אישור להוצאת הודעת צד ג' כנגד סנגור בהליך הפלילי

כתבתי לכם עמדה אבל בשל בעיות ברשת זה לא עובר....

נשלח מה- iPhone שלי

כתב/ה <GaliM@Justice.gov.il> "Gali Miyara" ב-1 בדצמ 2013, בשעה 12:11

זה המצב בסיטואציה בה אנו סבורים שלא היתה כל רשלנות מטעם המדינה בהגשת כתב האישום. הרי אם היתה רשלנות לא היינו מגישים כנגד הסנגור, גם אם התרשל -

אנחנו צריכים להגיש את כתב ההגנה עד ה- 12.12 אבל נוכל לבקש ארכה.

גלי בהרב-מיארה | פרקליטת מחוז תל-אביב (אזרחי)

רחוב הנרייטה סולד 1 | ת.ד. 33475 | תל אביב 64924

טל: 03-6970019/37 | פקס: 03-6094204

From: Eli Abarbanel

Sent: Sunday, December 01, 2013 8:03 AM

To: Gali Miyara

Cc: Moshe Martziano; Orna Forgash; Anat Hulata; Orit Sone; Ronit Amiel; Orly Ben-Ari

Subject: RE: שיאחי נ' מ"י - אישור להוצאת הודעת צד ג' כנגד סנגור בהליך הפלילי

גלי שלום רב

עלינו להכריע בראש ובראשונה אם מבחינה עניינית, ובמנותק לגמרי מאחריות המדינה לעצם הגשת כתב האישום וניהולו, אכן מוצדק להטיל אחריות בנזיקין על סנגור המסכים לראיות לכאורה בשלב המעצר, או הנמנע מלטעון "אין להשיב לאשמה". כדי להשיב בחיוב על שאלה זו עלינו להניח כי כתב האישום כה מופרך, עד שלא יעלה על הדעת שהסנגור לא יעשה כל שביכולתו כדי להביא את הדיון בתיק לסיום מוקדם ככל האפשר. – זוהי הנחה קשה לעיכול במיוחד כשאנו עוסקים במדיניות הגשת כתבי אישום (האמורה להיות קפדנית ביותר). בצדק הדגשת כי כל הרעיון של הודעת צד ג' הוא באפשרות לטעון לחלופין כי לצד ג' אחריות תורמת לרשלנות המדינה. ובכל זאת – קשה לקבל את הטענה החלופית הזו כשמדובר בתיק פלילי שהמדינה בחרה להגיש.

שאלה שניה היא האם אנו מוכנים לספוג את השלכת הרחב של מדיניות הגשת הודעות צד ג'. אנו עלולים לעודד סנגורים למצות את מלוא טיעוניהם, הן בשלב המעצר והן בתיק גופו, רק כדי להתרחק מהאפשרות שאנו נגיש הודעת צד ג' כנגדם. - זוהי תוצאה קשה בעידן בו אנו מבקשים לפשט את ההליך הפלילי ולהסיר מעליו את המשקולות המיותרות.

אלה הם הקשיים. מאידך יש יתרונות משמעותיים המפורטים במייל של ענת חולתא. בעידן זה שבו גובר זרם התביעות כנגד המדינה בגין הליכים פליליים, יש לשקול ברצינות כל מהלך שיסייע למדינה להתמודד בדרך הוגנת עם המתקפה.

נוכח חשיבותה של הסוגיה אני חושב שבטרם ננקוט הליך שכזה, עלינו לקיים דיון אצל פרקליט המדינה. השאלה היא מהו לוח הזמנים שלכם?

אלי

From: Gali Miyara
Sent: Thursday, November 28, 2013 2:16 PM
To: Eli Abarbanel
Subject: RE: שיאחי נ' מ"י - אישור להוצאת הודעת צד ג' כנגד סנגור בהליך הפלילי

אלי,

עוד אין נוסח הודעה לצד שלישי - הארתי בצהוב את תמצית הטענות האפשריות נגד הסנגור במייל של ענת חולתא.

הודעה לצד שלישי היא תביעה "על תנאי" של המדינה לפיה אם יתקבלו הטענות נגד המדינה ותקבע רשלנות (דבר שאנחנו חושבים שאין לו בסיס), כי אז הרשלנות היא של הסנגור והוא זה שחייב בפיצוי, או שהוא חולק את האחריות ביחד עם המדינה.

למשל - הטענה כנגד המדינה לפיה היה על המדינה לחזור בה מן האישום מיד לאחר עדות המתלוננת - הטענה כנגד הסניגור היא שלא טען שאין להשיב לאשמה וכו'.

גלי בהרב-מיארה | פרקליטת מחוז תל-אביב (אזרחי)

רחוב הנרייטה סולד 1 | ת.ד. 33475 | תל אביב 64924

From: Eli Abarbanel
Sent: Thursday, November 28, 2013 12:32 PM
To: Gali Miyara
Subject: RE: שיאחי נ' מ"י - אישור להוצאת הודעת צד ג' כנגד סנגור בהליך הפלילי

גלי

אשמח לראות עותק של הודעת צד הג' 0או אם טרם נוסחה – לקרוא מה בדיוק אנו טוענים בה

תודה אלי

From: Gali Miyara
Sent: Thursday, November 28, 2013 12:14 PM
To: Eli Abarbanel; Orit Sone; Ronit Amiel; Orly Ben-Ari
Cc: Moshe Martziano; Orna Forgash; Anat Hulata
Subject: FW: שיאחי נ' מ"י - אישור להוצאת הודעת צד ג' כנגד סנגור בהליך הפלילי
Importance: High

שלום לכולם

במצורף למייל זה, אנא ראו את הפניה שהוכנה על ידי ענת חולתא. מדובר בהתלבטות שלנו באם להגיש הודעה לצד שלישי כנגד סניגור שייצג נאשם שזוכה ועתה תובע את הפרקליטות. זאת, מעבר להעלאת הטענות בכתב ההגנה. בפנייה מפורטים הנימוקים בעד ונגד. עד כה לא נקטנו בהליך דומה. עם זאת, יכול וראיה כוללת של ההליך הפלילי המתנהל מצדיקה הגשת הודעה כזו.

ראשוניותו של ההליך מצדיקה התייעצות .

נעיר כי בכל מקרה, על פי כללי האתיקה, טרם הגשת ההודעה, עלינו להודיע לסניגור על כוונתנו לעשות כן.

נודה להתייחסותכם,

גלי

גלי בהרב-מיארה | פרקליטת מחוז תל-אביב (אזרחי)

רחוב הנרייטה סולד 1 | ת.ד. 33475 | תל אביב 64924

טל: 03-6970019/37 | פקס: 03-6094204

גלי שלום,

בהמשך לשיחתנו רצ"ב פנייה, בעניין דחוף הנוגע לניהול תיק אזרחי, אך הוא בעל השלכה גם לתחום הפלילי.

השאלה העומדת על הפרק היא הגשת הודעת צד ג' נגד סניגור בהליך הפלילי, במסגרת תביעת נזיקין שהגיש הנאשם (שזוכה) נגד המשטרה והפרקליטות (פמ"מ), וכן נגד המתלוננת באופן אישי.

הטענות כלפי המדינה הן להתרשלות ולמחדלים חמורים בשלב החקירה, ההחלטה על העמדה לדין וניהול המשפט באופן שאפשרו למתלוננת לפגוע בתובע על ידי עלילת שווא שרקמה נגדו.

יודגש כבר בראשית הדברים, כי עמדתנו המקצועית היא שלא היתה התרשלות בפעולת הרשויות וכי מדובר בזיכוי מחמת הספק, שנבע מהתרשמות בית המשפט מן העדים ושקלול מכלול הראיות באופן שהביא להעדפת גרסת התובע, ומבלי שנמתחה ביקורת כלשהי על התנהלות המדינה.

התובע הועמד לדין בגין עבירות מין שביצע לטענת המתלוננת, בת דודתו, בעת שהיתה קטינה בת כ-13 והוא היה בגיר בן כ-21. התלונה הוגשה למשטרה בשיהוי של מספר שנים ולאחר שהפרשה 'התפוצצה' במסגרת המשפחתית עקב סכסוך בין המתלוננת לתובע.

התקיימה חקירת משטרה שבסופה הוחלט להגיש כתב אישום לאור קיומן של ראיות לכאורה, אף שהיה ברור שבתיק קשיים המאפיינים פעמים רבות תיקים מסוג זה. יצוין, שבמסגרת החקירה נערכה בדיקת פוליגרף ולפיה המתלוננת דוברת אמת והתובע דובר שקר.

התובע היה עצור מספר ימים לצרכי חקירה ולאחר מכן שהה במעצר בית למשך תקופת המשפט (כ 20 חודש).

כאמור, בתום ניהול ההוכחות זוכה התובע פה אחד, מחמת הספק. בבסיס הזיכוי התרשמות בית המשפט מהעדים תוך קבלת טענות ההגנה, כי למתלוננת היה מניע בהגשת תלונת שווא נגד התובע, כי לא ניתן הסבר מספק לכבישת התלונה על ידה עד למועד בו פנתה למשטרה, וכי אמינותה הכללית מוטלת בספק. בפסק הדין לא הושמעה ביקורת **כלשהי** על התנהלות המשטרה או הפרקליטות בתיק זה.

בקשה שהגיש הסניגור לפיצויים לפי סעיף 80 לחוק העונשין נמחקה על ידו בעקבות הערות בית המשפט. בקשה זו לפיצויים כוללת טענות דומות, אם לא זהות, לאלה שבכתב התביעה.

כאמור, עמדת המדינה היא, שלא נפל פגם המצדיק הטלת חבות בנזיקין על המדינה. אנו סבורים שתביעות מעין אלה שבבסיסן עומד זיכוי מחמת הספק של נאשם, ללא שנמתחה ביקורת כלשהי על ההתנהלות ואין כל טענה כי הוסתר דבר מה מבית המשפט, אינן ראויות להתברר, כעניין שבמדיניות שיפוטית הגם שאין טענת סף פורמאלית אותה ניתן להעלות.

למרות זאת, אנו מוצפים בתביעות מעין אלה ועל כן השאלה העומדת לפתחנו איננה רק מהי דרך ההתגוננות הראויה בתיק הספציפי, אלא גם ההתבוננות המערכתית בהתמודדות המדינה עם גל התביעות.

במקרה הספציפי הזה, תמצית טענתנו כלפי הסניגור היא, שנמנע מלהעלות טענות משמעותיות ורלוונטיות במהלך התיק הפלילי באופן שאינו עולה בקנה אחד עם הטענות בכתב התביעה ולכן ככל שהמדינה תימצא רשלנית, הרי שהסניגור הוא שגרם לנזקי התובע. כך, למשל, הסניגור הסכים לקיומן של ראיות לכאורה בשלב המעצר וכעת התובע טוען שלא היו ראיות מספיקות לאישום; הסניגור נמנע מהגשת עררים בפני שופט המעצרים על תנאי השחרור וכעת התובע טוען להתעמרות לא עניינית של התביעה כלפיו בנושא זה; הסניגור נמנע מהגשת בקשות לעיון חוזר בטענת כרסום בראיות וכעת התובע טוען כי היה על המדינה לחזור בה מכתב האישום במהלך ההוכחות; הסניגור נמנע מהעלאת טענת 'אין להשיב לאשמה' וכעת התובע טוען שהיה על המדינה לחזור בה מכתב האישום לאחר עדות המתלוננת; הסניגור ויתר על חקירתם של שוטרים מסויימים שכעת נטען כי הם התרשלו כלפי התובע בחקירה; הסניגור ביקש למחוק את בקשתו לפי סעיף 80 לאור הערות בית המשפט וכעת התובע טוען כי הוא זכאי לפיצוי בגין אותן עילות.

ברורה לנו הרגישות הרבה שיש בנקיטה בהליך זה. עיקרי הספקות מפורטים להלן, יחד עם השיקולים שכנגד על מנת שניתן יהיה לקבל הכרעה מושכלת האם נכון לאמץ דרך פעולה זו בתיק זה ובתיקים מתאימים אחרים:

א. הגשת הודעת צד ג' נגד סניגור הופכת את התביעה לעניין אישי ושמה זרקור על התנהלות אישית, ולא רק מערכתית.

אל מול טענה זו עומדת העובדה, שגם מבחינת עובדי הציבור שפעלו מטעם רשויות האכיפה הנתבעות מדובר בעניין אישי, גם אם הם אינם נתבעים אישית ואפילו אם שמם אינו מוזכר במפורש בתביעה. עובדי ציבור אלה - הן שוטרים והן פרקליטים - נתקפים בגין התנהלותם ואף בגין יושרתם המקצועית והאישית. הם יאלצו להגיש תצהירים מטעמם וגם להעיד בבית המשפט והם חשופים לקביעת ממצאים בפסק הדין באופן שעלול להסב גם להם נזקים באופן אישי. כך, לדוגמה, בתיק זה נטען ספציפית כלפי הקצין שניהל את החקירה שהיה בלתי כשיר לנהל את החקירה ובלתי מנוסה ושהוא הולך שולל על ידי המתלוננת באופן שגרם

לו לנהל חקירה חד צדדית. כלפי הפרקליטה שניהלה את התיק בבית המשפט נטען כי מרגע שהתובע עמד על חפותו וסירב לסיים את התיק בהסדר טיעון החלה התעמרות בו והקשחה לא עניינית של עמדתה בבקשות הנוגעות לחלופת המעצר.

ככל שהגשת הודעת צד ג' נגד הסניגור תסייע להמחיש לבית המשפט את מלוא המשמעות של ניהול התביעה ותחייב אותו להתבונן באופן מאוזן בהתנהלותם של כל הצדדים בהליך באופן שכולם יהיו חשופים לסיכונים דומים, ייתכן שיהיה בכך להביא הן לצמצום התופעה של הגשת תביעות אלה, הן לניהול מאוזן יותר של ההליך והן לטיוב ההגנה הניתנת למערכת ולעובדי הציבור בתביעות מעין אלה (ובסופו של דבר גם לחיסכון כספי). כיום המצב הוא, שבת המשפט קשובים לתביעות פיצוי-זיכו מעין אלה כשלנגד עיניהם התובע הבודד שנגרמו לו נזקים אל מול מערכת חסרת פנים ושמות המהווה 'כיס עמוק'. לבתי המשפט 'קל' לאתר בכל התנהלות מערכתית פרט כזה או אחר בו ניתן 'להיתלות' ולפתוח פתח להטלת חיוב על המדינה, או להפעלת לחץ לסיום התיק בפשרה. חשוב להזכיר את הידוע לכולנו, כי אין חקירות משטרה "מושלמות" ואין ניהול "מושלם" של הליך פלילי והשאלה האם התנהלות כלשהי עולה כדי לרשלנות היא פעמים רבות שאלה של מידה הנתונה גם להתרשמות הסובייקטיבית של בית המשפט, הבוחן את הפרשה בדיעבד, ובחוכמה שלאחר מעשה.

לעתים מצויה המדינה במצב בו היא מסכימה להתפשר בתיק מתוך מניע עיקרי (ומוצדק) להגן על שמם הטוב של העובדים ולהמנע מלהעמידם בסיכון לקביעות אישיות בפסק הדין. מבחינה זו אנו מציעים, כי מדובר בטקטיקה ראויה ואולי אף צו השעה. מעבר לכך, אנו מציעים כי הליך כזה יקדם את יעדיה של הפרקליטות לפתח דרכי פעולה אקטיביים, ולא רק מתגוננים אגב הטיפול בתיקים.

ב. מדובר בחשיפה של עמית למקצוע לסיכון ועצם הגשת ההליך כרוכה באי נעימות ובנטל כספי. כמו כן הדבר עלול להתפרש כחציית גבולות ושינוי כללי המשחק בהתנהלות המדינה אל מול ציבור עורכי הדין.

טענה זו היא אכן כבדת משקל ואנו סבורים כי יש לבחון את המשקל שיש לתת לה אל מול חובת הפרקליטות האזרחית לספק הגנה מיטבית למדינה ולעובדי הציבור ואל מול הצורך בגיבוש דרכי פעולה אפקטיביות להתמודדות עם גל התביעות. בנוסף, חשוב לציין, כי לעתים קרובות ידוע לנו שהסנגורים הפליליים עצמם עומדים ברקע או אף בחזית התביעות האזרחיות ואנו מתוודעים לתופעה גוברת והולכת של שיתופי פעולה בין עורכי דין לצרכים אלה (אך יודגש, כי לא ידוע שזה המצב במקרה ספציפי זה).

ג. הגשת ההליך נגד הסניגור מציבה אותו במצב שבו על מנת להתגונן עליו לטעון טענות הנוגדות את האינטרסים של לקוחו-לשעבר (כמו למשל לטעון שאכן היו ראיות לכאורה ולכן לא נקט הליך; שההחלטות השיפוטיות בעניין תנאי שחרורו היו סבירות ולא לא הוגש עליהן ערר וכיוצב').

אין ספק שזו מטרתה העיקרית של הגשת הודעת צד ג' במקרה כזה ובעצם עובדה זו טמון הפוטנציאל שבסיוע להגנת המדינה. מבלי להמעיט בערכה של הטענה אנו מציעים את העמדה העקרונית, שאין לאפשר לתובע להעלות טענות שאינן מתיישבות עם האופן בו נוהל ההליך הפלילי בעניינו מבלי שיצטרך 'לשלם את המחיר' על כך ותוך הסתמכות על כך, שלא הוא ולא סניגורו יאלצו לשאת במלוא המשמעויות של ההתנהלות, אלא רק נציגי המדינה יאלצו להתגונן ולהצטדק ורק עליהם תוטל האחריות על האופן בו נוהל ההליך.

ד. שימוש בהליך זה מקום בו עמדתה הבסיסית של המדינה היא שלא היתה התרשלנות שלה.

בנוסף לכל הנטען לעיל אנו מציעים, כי הדבר מתיישב עם מהותה של הודעת צד ג' (להבדיל מצירוף נתבעים): האחריות הנטענת של הסניגור הינה פועל יוצא של ייחוס האחריות למדינה, מקום בו העמדה הבסיסית היא שאין אחריות מדינה כלל. המדינה אינה טוענת לאחריות עצמאית של הסניגור שכן עמדתה הבסיסית היא שעל התביעה להידחות מכל וכל. מבחינה זו מדובר במעין טענה 'חלופית' המצויה בבסיס הרציונאל של ההליך. כך לצורך ההמחשה, אם עמדת המדינה היא שהיו ראיות לכאורה כנגד התובע בשלב הגשת כתב האישום ממילא לא ניתן לטעון כי היתה חובה עצמאית על הסניגור לטעון אחרת. אך ככל שיימצא על ידי בית המשפט שלא היו די ראיות להגשת כתב אישום ועל כן המדינה התרשלה בעשותה כן,

ממילא הדבר מצמיח מבחינה משפטית גם חובה של הסניגור להעלות את הטענה במועד המתאים בהליך הפלילי.

ה. קיים חשש, שנקיטה בהליך נגד סניגור בתביעות מעין אלה ישפיע על אופן ניהול ההליכים הפליליים ויוביל לריבוי הליכים ולהעלאת טענות סרק בשלב זה שלא מתוך שיקולים ענייניים הנובעים מצרכי ההליך הפלילי אלא מתוך שיקולים אישיים של הסניגור שלא להתבע בעתיד בנזיקין.

קשה לאמוד מראש מה עלולות להיות ההשלכות על ההליך הפלילי של אימוץ טקטיקה זו על ידי המדינה בתביעות אזרחיות. אל מול האפשרות כי הדבר ישפיע לרעה על ההליכים הפליליים קיימת גם האפשרות כי הדבר ישפיע לטובה על האופן בו סניגורים בוחרים לנהל את ההליך הפלילי ובעיקר על הקלות שבה מוגשות תביעות מעין אלה לבתי המשפט האזרחיים. בנוסף, אין להתעלם גם מן החשש, שבאותה מידה ריבוי התביעות נגד רשויות האכיפה ועימן גם חשיפת נציגי הרשויות לטענות מטענות שונות, יחלחל וישפיע אף הוא על אופן התנהלות הרשויות בהליכים הפליליים. בכתבי ההגנה של המדינה חוזרת ומופיעה הטענה, כי קבלת התביעה עלולה לרפות את ידי רשויות האכיפה ולהשפיע לרעה על התנהלותם המקצועית - ואין מדובר בסיסמה ריקה.

ו. קיים חשש, כי העלאת טענות אישיות נגד הסניגור תשיג תוצאה הפוכה מהמצופה והיא אף תלבה העלאת טענות אישיות נגדיות, וביתר שאת, נגד עובדי רשויות האכיפה.

אין ספק כי בכל מקרה בו המדינה בוחרת לפעול ביתר אקטיביות, ואולי אף ביתר אגרסיביות, תוצאה אפשרית היא הסלמה גם של התנהלות הצד שכנגד. 'מנגנון' זה מוכר היטב לכל העוסקים באכיפת החוק ולכן יש לשקול בכל מקרה ומקרה את הסיכונים והסיכויים ולבחור רק באותם מקרים מתאימים בהם התועלת הצפויה רבה מן הנזקים הצפויים. כמובן שכחלק מהחשיבה המדוקדקת שיש לעשות בכל מקרה ומקרה נדרש גם שיתופם של עובדי הציבור הפרסונאליים שעבודתם נתקפת בתביעה ובירור מוקדם של הערכתם לגבי הטענות האישיות העלולות להתעורר במסגרת ההליך.

יודגש, כי בכל מקרה וללא קשר לשאלת הגשת הודעת צד ג', מועלות מלוא הטענות בכתב ההגנה ולרבות טענות המייחסות לתובע עצמו את מכלול ההתנהלות בתיק הפלילי, על כל המשתמע מכך.

בשלב זה, תוגש יחד עם כתב ההגנה בקשה להארכת מועד להגשת הודעת צד ג' תוך ציון כי המדינה **שוקלת** צעד זה.

בכל מקרה, בהתאם לסעיף 31 לכללי האתיקה ברור, שבטרם הגשת הליך נגד הסניגור, יש לפנות אליו ו"לנסות וליישב את הסכסוך בדרכי שלום".

נוכח מכלול הנסיבות - הקונקרטיים והכלליים - כפי שפורטו לעיל, אנחנו מבקשים להתייעץ בשאלת הגשת הודעת צד ג' נגד הסניגור במסגרת התביעה האזרחית שהגיש התובע.

ענת חולתא

סגנית בכירה

לפרקליטת מחוז תל-אביב (אזרחי)

050-6117096 03-6970100

Date : 12/1/2013 1:13:52 PM

From : "Orit Sone"

To : "Ronit Amiel"

Cc : "Gali Miyara" , "Eli Abarbanel" , "Moshe Martziano" , "Orna Forgash" , "Anat Hulata" , "Orly Ben-Ari"

Subject : Re: שיאחי נ' מ"י - אישור להוצאת הודעת צד ג' כנגד סנגור בהליך הפלילי

קיבלתם את המייל שלי ?

נשלח מה-iPhone שלי

כתב/ה <RonitAmi@Justice.gov.il> "Ronit Amiel" ב-1 בדצמ 2013, בשעה 15:10

שלום לכולם,

סוף סוף אפשר שוב להתכתב - - -

הדרך המוצעת יצירתית, אך בעייתית בעיני, ,

האבחנה שעשתה ענת בין הודעה צד ג' לבין צירוף נתבעים היא נכונה, ודאי מבחינה לוגית,

ואולם מדובר בטענה שבעייתי להשמיעה כמדינה -

איני סבורה שנכון שנטען שסניגור שלא היה 'רשלן' יכול היה לרפא את רשלנות המדינה, במידה ויקבע כי הגישה כתב אישום בלתי ראוי.

חלוקת האחריות ביננו לבין הסניגור אינה טענה נכונה בעיני.

רונית

From: Orit Sone

Sent: Sunday, December 01, 2013 1:07 PM

To: Gali Miyara

Cc: Eli Abarbanel; Moshe Martziano; Orna Forgash; Anat Hulata; Ronit Amiel; Orly Ben-Ari

Subject: Re: שיאחי נ' מ"י - אישור להוצאת הודעת צד ג' כנגד סנגור בהליך הפלילי

כתבתי לכם עמדה אבל בשל בעיות ברשת זה לא עובר....

נשלח מה-iPhone שלי

כתב/ה <GaliM@Justice.gov.il> "Gali Miyara" ב-1 בדצמ 2013, בשעה 12:11

זה המצב בסיטואציה בה אנו סבורים שלא היתה כל רשלנות מטעם המדינה בהגשת כתב האישום. הרי אם היתה רשלנות לא היינו מגישים כנגד הסנגור, גם אם התרשל -

אנחנו צריכים להגיש את כתב ההגנה עד ה- 12.12 אבל נוכל לבקש ארכה.

גלי בהרב-מיארה | פרקליטת מחוז תל-אביב (אזרחי)

רחוב הנרייטה סולד 1 | ת.ד. 33475 | תל אביב 64924

טל: 03-6970019/37 | פקס: 03-6094204

From: Eli Abarbanel
Sent: Sunday, December 01, 2013 8:03 AM
To: Gali Miyara
Cc: Moshe Martziano; Orna Forgash; Anat Hulata; Orit Sone; Ronit Amiel; Orly Ben-Ari
Subject: RE: שיאחי נ' מ"י - אישור להוצאת הודעת צד ג' כנגד סנגור בהליך הפלילי

גלי שלום רב

עלינו להכריע בראש ובראשונה אם מבחינה עניינית, ובמנותק לגמרי מאחריות המדינה לעצם הגשת כתב האישום וניהולו, אכן מוצדק להטיל אחריות בנדיקין על סנגור המסכים לראיות לכאורה בשלב המעצר, או הנמנע מלטעון "אין להשיב לאשמה". כדי להשיב בחיוב על שאלה זו עלינו להניח כי כתב האישום כה מופרך, עד שלא יעלה על הדעת שהסנגור לא יעשה כל שביכולתו כדי להביא את הדיון בתיק לסיים מוקדם ככל האפשר. – זוהי הנחה קשה לעיכול במיוחד כשאנו עוסקים במדיניות הגשת כתבי אישום (האמורה להיות קפדנית ביותר). בצדק הדגשת כי כל הרעיון של הודעת צד ג' הוא באפשרות לטעון לחלופין כי לצד ג' אחריות תורמת לרשלנות המדינה. ובכל זאת – קשה לקבל את הטענה החלופית הזו כשמדובר בתיק פלילי שהמדינה בחרה להגיש.

שאלה שניה היא האם אנו מוכנים לספוג את השלכת הרוחב של מדיניות הגשת הודעות צד ג'. אנו עלולים לעודד סנגורים למצות את את מלוא טיעוניהם, הן בשלב המעצר והן בתיק גופו, רק כדי להתרחק מהאפשרות שאנו נגיש הודעת צד ג' כנגדם. - זוהי תוצאה קשה בעידן בו אנו מבקשים לפשט את ההליך הפלילי ולהסיר מעליו את המשקולות המיותרות.

אלה הם הקשיים. מאידך יש יתרונות משמעותיים המפורטים במייל של ענת חולתא. בעידן זה שבו גובר זרם התביעות כנגד המדינה בגין הליכים פליליים, יש לשקול ברצינות כל מהלך שיסייע למדינה להתמודד בדרך הוגנת עם המתקפה.

נוכח חשיבותה של הסוגיה אני חושב שבטרם ננקוט הליך שכזה, עלינו לקיים דיון אצל פרקליט המדינה. השאלה היא מהו לוח הזמנים שלכם?

אלי

From: Gali Miyara
Sent: Thursday, November 28, 2013 2:16 PM
To: Eli Abarbanel
Subject: RE: שיאחי נ' מ"י - אישור להוצאת הודעת צד ג' כנגד סנגור בהליך הפלילי

אלי,

עוד אין נוסח הודעה לצד שלישי - הארתי בצהוב את תמצית הטענות האפשריות נגד הסנגור במייל של ענת חולתא.

הודעה לצד שלישי היא תביעה "על תנאי" של המדינה לפיה אם יתקבלו הטענות נגד המדינה ותקבע רשלנות (דבר שאנחנו חושבים שאין לו בסיס), כי אז הרשלנות היא של הסנגור והוא זה שחייב בפיצוי, או שהוא חולק את האחריות ביחד עם המדינה.

למשל - הטענה כנגד המדינה לפיה היה על המדינה לחזור בה מן האישום מיד לאחר עדות המתלוננת - הטענה כנגד הסניגור היא שלא טען שאין להשיב לאשמה וכו'.

גלי בהרב-מיארה | פרקליטת מחוז תל-אביב (אזרחי)

רחוב הנרייטה סולד 1 | ת.ד. 33475 | תל אביב 64924

טל: 03-6970019/37 | פקס: 03-6094204

From: Eli Abarbanel
Sent: Thursday, November 28, 2013 12:32 PM
To: Gali Miyara
Subject: RE: שיאחי נ' מ"י - אישור להוצאת הודעת צד ג' כנגד סנגור בהליך הפלילי

גלי

אשמח לראות עותק של הודעת צד הג' 0או אם טרם נוסחה – לקרוא מה בדיוק אנו טוענים בה

תודה אלי

From: Gali Miyara
Sent: Thursday, November 28, 2013 12:14 PM
To: Eli Abarbanel; Orit Sone; Ronit Amiel; Orly Ben-Ari
Cc: Moshe Martziano; Orna Forgash; Anat Hulata
Subject: FW: שיאחי נ' מ"י - אישור להוצאת הודעת צד ג' כנגד סנגור בהליך הפלילי
Importance: High

שלום לכולם

במצורף למייל זה, אנא ראו את הפניה שהוכנה על ידי ענת חולתא. מדובר בהתלבטות שלנו באם להגיש הודעה לצד שלישי כנגד סניגור שייצג נאשם שזוכה ועתה תובע את הפרקליטות. זאת, מעבר להעלאת הטענות בכתב ההגנה. בפנייה מפורטים הנימוקים בעד ונגד. עד כה לא נקטנו בהליך דומה. עם זאת, יכול וראיה כוללת של ההליך הפלילי המתנהל מצדיקה הגשת הודעה כזו.

ראשוניותו של ההליך מצדיקה התייעצות .

נעיר כי בכל מקרה, על פי כללי האתיקה, טרם הגשת ההודעה, עלינו להודיע לסניגור על כוונתנו לעשות כן.

נודה להתייחסותכם,

גלי

גלי בהרב-מיארה | פרקליטת מחוז תל-אביב (אזרחי)

רחוב הנרייטה סולד 1 | ת.ד. 33475 | תל אביב 64924

טל: 03-6970019/37 | פקס: 03-6094204

גלי שלום,

בהמשך לשיחתנו רצ"ב פנייה, בעניין דחוף הנוגע לניהול תיק אזרחי, אך הוא בעל השלכה גם לתחום הפלילי.

השאלה העומדת על הפרק היא הגשת הודעת צד ג' נגד סניגור בהליך הפלילי, במסגרת תביעת נזיקין שהגיש הנאשם (שזוכה) נגד המשטרה והפרקליטות (פמ"מ), וכן נגד המתלוננת באופן אישי.

הטענות כלפי המדינה הן להתרשלות ולמחדלים חמורים בשלב החקירה, ההחלטה על העמדה לדין וניהול המשפט באופן שאפשרו למתלוננת לפגוע בתובע על ידי עלילת שווא שרקמה נגדו.

יודגש כבר בראשית הדברים, כי עמדתנו המקצועית היא שלא היתה התרשלות בפעולת הרשויות וכי מדובר בזיכוי מחמת הספק, שנבע מהתרשמות בית המשפט מן העדים ושקלול מכלול הראיות באופן שהביא להעדפת גרסת התובע, ומבלי שנמתחה ביקורת כלשהי על התנהלות המדינה.

התובע הועמד לדין בגין עבירות מין שביצע לטענת המתלוננת, בת דודתו, בעת שהיתה קטינה בת כ-13 והוא היה בגיר בן כ-21. התלונה הוגשה למשטרה בשיהוי של מספר שנים ולאחר שהפרשה 'התפוצצה' במסגרת המשפחתית עקב סכסוך בין המתלוננת לתובע.

התקיימה חקירת משטרה שבסופה הוחלט להגיש כתב אישום לאור קיומן של ראיות לכאורה, אף שהיה ברור שבתיק קשיים המאפיינים פעמים רבות תיקים מסוג זה. יצוין, שבמסגרת החקירה נערכה בדיקת פוליגרף ולפיה המתלוננת דוברת אמת והתובע דובר שקר.

התובע היה עצור מספר ימים לצרכי חקירה ולאחר מכן שהה במעצר בית למשך תקופת המשפט (כ 20 חודש).

כאמור, בתום ניהול ההוכחות זוכה התובע פה אחד, מחמת הספק. בבסיס הזיכוי התרשמות בית המשפט מהעדים תוך קבלת טענות ההגנה, כי למתלוננת היה מניע בהגשת תלונת שווא נגד התובע, כי לא ניתן הסבר מספק לכבישת התלונה על ידה עד למועד בו פנתה למשטרה, וכי אמינותה הכללית מוטלת בספק. בפסק הדין לא הושמעה ביקורת **כלשהי** על התנהלות המשטרה או הפרקליטות בתיק זה.

בקשה שהגיש הסניגור לפיצויים לפי סעיף 80 לחוק העונשין נמחקה על ידו בעקבות הערות בית המשפט. בקשה זו לפיצויים כוללת טענות דומות, אם לא זהות, לאלה שבכתב התביעה.

כאמור, עמדת המדינה היא, שלא נפל פגם המצדיק הטלת חבות בנזיקין על המדינה. אנו סבורים שתביעות מעין אלה שבבסיסן עומד זיכוי מחמת הספק של נאשם, ללא שנמתחה ביקורת כלשהי על ההתנהלות ואין כל טענה כי הוסתר דבר מה מבית המשפט, אינן ראויות להתברר, כעניין שבמדיניות שיפוטית הגם שאין טענת סף פורמאלית אותה ניתן להעלות.

למרות זאת, אנו מוצפים בתביעות מעין אלה ועל כן השאלה העומדת לפתחנו איננה רק מהי דרך ההתגוננות הראויה בתיק הספציפי, אלא גם ההתבוננות המערכתית בהתמודדות המדינה עם גל התביעות.

במקרה הספציפי הזה, תמצית טענתנו כלפי הסניגור היא, שנמנע מלהעלות טענות משמעותיות ורלוונטיות במהלך התיק הפלילי באופן שאינו עולה בקנה אחד עם הטענות בכתב התביעה ולכן ככל שהמדינה תימצא רשלנית, הרי שהסניגור הוא שגרם לנזקי התובע. כך, למשל, הסניגור הסכים לקיומן של ראיות לכאורה בשלב המעצר וכעת התובע טוען שלא היו ראיות מספיקות לאישום; הסניגור נמנע מהגשת עררים בפני שופט המעצרים על תנאי השחרור וכעת התובע טוען להתעמרות לא עניינית של התביעה כלפיו בנושא זה; הסניגור נמנע מהגשת בקשות לעיון חוזר בטענת כרסום בראיות וכעת התובע טוען כי היה על המדינה לחזור בה מכתב האישום במהלך ההוכחות; הסניגור נמנע מהעלאת טענת 'אין להשיב לאשמה' וכעת התובע טוען שהיה על המדינה לחזור בה מכתב האישום לאחר עדות המתלוננת; הסניגור ויתר על חקירתם של שוטרים מסויימים שכעת נטען כי הם התרשלו כלפי התובע בחקירה; הסניגור ביקש למחוק את בקשתו לפי סעיף 80 לאור הערות בית המשפט וכעת התובע טוען כי הוא זכאי לפיצוי בגין אותן עילות.

ברורה לנו הרגישות הרבה שיש בנקיטה בהליך זה. עיקרי הספקות מפורטים להלן, יחד עם השיקולים שכנגד על מנת שניתן יהיה לקבל הכרעה מושכלת האם נכון לאמץ דרך פעולה זו בתיק זה ובתיקים מתאימים אחרים:

א. הגשת הודעת צד ג' נגד סניגור הופכת את התביעה לעניין אישי ושמה זרקור על התנהלות אישית, ולא רק מערכתית.

אל מול טענה זו עומדת העובדה, שגם מבחינת עובדי הציבור שפעלו מטעם רשויות האכיפה הנתבעות מדובר בעניין אישי, גם אם הם אינם נתבעים אישית ואפילו אם שמם אינו מוזכר במפורש בתביעה. עובדי ציבור אלה - הן שוטרים והן פרקליטים - נתקפים בגין התנהלותם ואף בגין יושרתם המקצועית והאישית. הם ייאלצו להגיש תצהירים מטעמם וגם להעיד בבית המשפט והם חשופים לקביעת ממצאים בפסק הדין באופן שעלול להסב גם להם נזקים באופן אישי. כך, לדוגמא, בתיק זה נטען ספציפית כלפי הקצין שניהל את החקירה שהיה בלתי כשיר לנהל את החקירה ובלתי מנוסה ושהוא הולך שולל על ידי המתלוננת באופן שגרם

לו לנהל חקירה חד צדדית. כלפי הפרקליטה שניהלה את התיק בבית המשפט נטען כי מרגע שהתובע עמד על חפותו וסירב לסיים את התיק בהסדר טיעון החלה התעמרות בו והקשחה לא עניינית של עמדתה בבקשות הנוגעות לחלופת המעצר.

ככל שהגשת הודעת צד ג' נגד הסניגור תסייע להמחיש לבית המשפט את מלוא המשמעות של ניהול התביעה ותחייב אותו להתבונן באופן מאוזן בהתנהלותם של כל הצדדים בהליך באופן שכולם יהיו חשופים לסיכונים דומים, ייתכן שיהיה בכך להביא הן לצמצום התופעה של הגשת תביעות אלה, הן לניהול מאוזן יותר של ההליך והן לטיוב ההגנה הניתנת למערכת ולעובדי הציבור בתביעות מעין אלה (ובסופו של דבר גם לחיסכון כספי). כיום המצב הוא, שבתי המשפט קשובים לתביעות פיצוי-זיכוי מעין אלה כשלנגד עיניהם התובע הבודד שנגרמו לו

נזקים אל מול מערכת חסרת פנים ושמות המהווה 'כיס עמוק'. לבתי המשפט 'קל' לאתר בכל התנהלות מערכתית פרט כזה או אחר בו ניתן 'להיתלות' ולפתוח פתח להטלת חיוב על המדינה, או להפעלת לחץ לסיום התיק בפשרה. חשוב להזכיר את הידוע לכולנו, כי אין חקירות משטרה "מושלמות" ואין ניהול "מושלם" של הליך פלילי והשאלה האם התנהלות כלשהי עולה כדי לרשלנות היא פעמים רבות שאלה של מידה הנתונה גם להתרשמות הסובייקטיבית של בית המשפט, הבוחן את הפרשה בדיעבד, ובחוכמה שלאחר מעשה.

לעתים מצויה המדינה במצב בו היא מסכימה להתפשר בתיק מתוך מניע עיקרי (ומוצדק) להגן על שמם הטוב של העובדים ולהמנע מלהעמידם בסיכון לקביעות אישיות בפסק הדין. מבחינה זו אנו מציעים, כי מדובר בטקטיקה ראויה ואולי אף צו השעה. מעבר לכך, אנו מציעים כי הליך כזה יקדם את יעדיה של הפרקליטות לפתח דרכי פעולה אקטיביים, ולא רק מתגוננים אגב הטיפול בתיקים.

ב. מדובר בחשיפה של עמית למקצוע לסיכון ועצם הגשת ההליך כרוכה באי נעימות ובנטל כספי. כמו כן הדבר עלול להתפרש כחציית גבולות ושינוי כללי המשחק בהתנהלות המדינה אל מול ציבור עורכי הדין.

טענה זו היא אכן כבדת משקל ואנו סבורים כי יש לבחון את המשקל שיש לתת לה אל מול חובת הפרקליטות האזרחית לספק הגנה מיטבית למדינה ולעובדי הציבור ואל מול הצורך בגיבוש דרכי פעולה אפקטיביות להתמודדות עם גל התביעות. בנוסף, חשוב לציין, כי לעתים קרובות ידוע לנו שהסנגורים הפליליים עצמם עומדים ברקע או אף בחזית התביעות האזרחיות ואנו מתוודעים לתופעה גוברת והולכת של שיתופי פעולה בין עורכי דין לצרכים אלה (אך יודגש, כי לא ידוע שזה המצב במקרה ספציפי זה).

ג. הגשת ההליך נגד הסניגור מציבה אותו במצב שבו על מנת להתגונן עליו לטעון טענות הנוגדות את האינטרסים של לקוחו-לשעבר (כמו למשל לטעון שאכן היו ראיות לכאורה ולכן לא נקט הליך; שההחלטות השיפוטיות בעניין תנאי שחרורו היו סבירות ולא לא הוגש עליהן ערר וכיוצא).

אין ספק שזו מטרתה העיקרית של הגשת הודעת צד ג' במקרה כזה ובעצם עובדה זו טמון הפוטנציאל שבסיוע להגנת המדינה. מבלי להמעיט בערכה של הטענה אנו מציעים את העמדה העקרונית, שאין לאפשר לתובע להעלות טענות שאינן מתיישבות עם האופן בו נוהל ההליך הפלילי בעניינו מבלי שיצטרך 'לשלם את המחיר' על כך ותוך הסתמכות על כך, שלא הוא ולא סניגורו יאלצו לשאת במלוא המשמעויות של ההתנהלות, אלא רק נציגי המדינה יאלצו להתגונן ולהצטדק ורק עליהם תוטל האחריות על האופן בו נוהל ההליך.

ד. שימוש בהליך זה מקום בו עמדתה הבסיסית של המדינה היא שלא היתה התרשלות שלה.

בנוסף לכל הנטען לעיל אנו מציעים, כי הדבר מתיישב עם מהותה של הודעת צד ג' (להבדיל מצירוף נתבעים): האחריות הנטענת של הסניגור הינה פועל יוצא של ייחוס האחריות למדינה, מקום בו העמדה הבסיסית היא שאין אחריות מדינה כלל. המדינה אינה טוענת לאחריות עצמאית של הסניגור שכן עמדתה הבסיסית היא שעל התביעה להידחות מכל וכל. מבחינה זו מדובר במעין טענה 'חלופית' המצויה בבסיס הרציונאל של ההליך. כך לצורך ההמחשה, אם עמדת המדינה היא שהיו ראיות לכאורה כנגד התובע בשלב הגשת כתב האישום ממילא לא ניתן לטעון כי היתה חובה עצמאית על הסניגור לטעון אחרת. אך ככל שיימצא על ידי בית המשפט שלא היו די ראיות להגשת כתב אישום ועל כן המדינה התרשלה בעשותה כן, ממילא

הדבר מצמיח מבחינה משפטית גם חובה של הסניגור להעלות את הטענה במועד המתאים בהליך הפלילי.

ה. קיים חשש, שנקיטה בהליך נגד סניגור בתביעות מעין אלה ישפיע על אופן ניהול ההליכים הפליליים ויוביל לריבוי הליכים ולהעלאת טענות סרק בשלב זה שלא מתוך שיקולים ענייניים הנובעים מצרכי ההליך הפלילי אלא מתוך שיקולים אישיים של הסניגור שלא להתבע בעתיד. בניזקין.

קשה לאמוד מראש מה עלולות להיות ההשלכות על ההליך הפלילי של אימוץ טקטיקה זו על ידי המדינה בתביעות אזרחיות. אל מול האפשרות כי הדבר ישפיע לרעה על ההליכים הפליליים קיימת גם האפשרות כי הדבר ישפיע לטובה על האופן בו סניגורים בוחרים לנהל את ההליך הפלילי ובעיקר על הקלות שבה מוגשות תביעות מעין אלה לבתי המשפט האזרחיים. בנוסף, אין להתעלם גם מן החשש, שבאותה מידה ריבוי התביעות נגד רשויות האכיפה ועימן גם חשיפת נציגי הרשויות לטענות מטענות שונות, יחלחל וישפיע אף הוא על אופן התנהלות הרשויות בהליכים הפליליים. בכתבי ההגנה של המדינה חוזרת ומופיעה הטענה, כי קבלת התביעה עלולה לרפות את ידי רשויות האכיפה ולהשפיע לרעה על התנהלותם המקצועית - ואין מדובר בסיסמה ריקה.

ו. קיים חשש, כי העלאת טענות אישיות נגד הסניגור תשיג תוצאה הפוכה מהמצופה והיא אף תלבה העלאת טענות אישיות נגדיות, וביתר שאת, נגד עובדי רשויות האכיפה.

אין ספק כי בכל מקרה בו המדינה בוחרת לפעול ביתר אקטיביות, ואולי אף ביתר אגרסיביות, תוצאה אפשרית היא הסלמה גם של התנהלות הצד שכנגד. 'מנגנון' זה מוכר היטב לכל העוסקים באכיפת החוק ולכן יש לשקול בכל מקרה ומקרה את הסיכונים והסיכויים ולבחור רק באותם מקרים מתאימים בהם התועלת הצפויה רבה מן הנזקים הצפויים. כמובן שכחלק מהחשיבה המדוקדקת שיש לעשות בכל מקרה ומקרה נדרש גם שיתופם של עובדי הציבור הפרסונאליים שעבודתם נתקפת בתביעה ובירור מוקדם של הערכתם לגבי הטענות האישיות העלולות להתעורר במסגרת ההליך.

יודגש, כי בכל מקרה וללא קשר לשאלת הגשת הודעת צד ג', מועלות מלוא הטענות בכתב ההגנה ולרבות טענות המייחסות לתובע עצמו את מכלול ההתנהלות בתיק הפלילי, על כל המשתמע מכך.

בשלב זה, תוגש יחד עם כתב ההגנה בקשה להארכת מועד להגשת הודעת צד ג' תוך ציון כי המדינה **שוקלת** צעד זה.

בכל מקרה, בהתאם לסעיף 31 לכללי האתיקה ברור, שבטרם הגשת הליך נגד הסניגור, יש לפנות אליו ו"לנסות וליישב את הסכסוך בדרכי שלום".

נוכח מכלול הנסיבות - הקונקרטיים והכלליים - כפי שפורטו לעיל, אנחנו מבקשים להתייעץ בשאלת הגשת הודעת צד ג' נגד הסניגור במסגרת התביעה האזרחית שהגיש התובע.

ענת חולתא

סגנית בכירה

לפרקליטת מחוז תל-אביב (אזרחי)

050-6117096 03-6970100